

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

**Příručka k zákonu č. 117/2001 Sb.,
o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů
(zákon o veřejných sbírkách)**

Vydává: **Ministerstvo vnitra,**

odbor všeobecné správy
náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4 – Nusle

Autor: Mgr. David Horn

Schválil: JUDr. Václav Henych

Místo a rok vydání: **Praha 2019**

P ř e d m l u v a

Konání veřejných sbírek podle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách), ve znění pozdějších předpisů, představuje významný způsob financování veřejně prospěšné činnosti jak neziskových organizací, tak i ostatních právnických osob. Jak je zřejmé z evidence veřejných sbírek vedené Ministerstvem vnitra, je zejména v posledních letech konání veřejných sbírek velmi četné. K tomuto stavu nepochybně přispěla možnost konat veřejnou sbírku též na dobu neurčitou, která byla umožněna novelou výše citovaného zákona provedenou zákonem č. 120/2012 Sb.

Rozvoj informačních a komunikačních technologií využívaných při konání veřejných sbírek s sebou zároveň přináší i vznik zcela nových situací, s nimiž se krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy setkávají při výkonu dané agendy. Za účelem ozřejnění a sjednocení možných postupů při aplikaci zákona o veřejných sbírkách byla připravena tato příručka. Navazuje přitom na odborný článek „*Zákon o veřejných sbírkách v praxi krajských úřadů*“ z roku 2005 vydaný Ministerstvem vnitra v rámci odborného časopisu *Správní právo*¹. Při jejím užití je třeba mít na zřeteli, že názory zde uvedené představují právně nezávazná stanoviska a doporučení Ministerstva vnitra.

¹JUDr. Jitka Pěnkavová, JUDr. Petra Wagnerová, Zákon o veřejných sbírkách v praxi krajských úřadů, *Správní právo*, č.5/2005, s. 282-342.

Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách)

§ 1

(1) Veřejnou sbírkou je získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí (dále jen "sbírka"). Sbírkou je oprávněna konat za podmínek stanovených tímto zákonem pouze právnická osoba.

(2) Sbírkou není možné pořádat k účelu, který je v rozporu s bezpečností státu, ochranou veřejného pořádku, ochranou majetku nebo ochranou práv a svobod druhých.

(3) Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) hrubým výtěžkem sbírky veškeré peněžní příspěvky (dále jen "příspěvek") získané sbírkou, včetně úroků z vkladů příspěvků na bankovní účet,

b) náklady spojenými s konáním sbírky skutečně vynaložené náklady na její technické a organizační zajištění, zejména na založení a vedení bankovního účtu, vytištění sběracích listin nebo zajištění sběracích pokladniček (dále jen "pokladnička") a na propagaci sbírky,

c) čistým výtěžkem sbírky částka získaná odečtením nákladů spojených s konáním sbírky od hrubého výtěžku sbírky.

Veřejnou sbírkou podle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách), v platném znění, (dále též „ZVS“ nebo „zákon o veřejných sbírkách“), je výlučně shromažďování peněžitých prostředků. Shromažďování např. věcných darů tomuto zákonu nepodléhá a obecně není speciálně veřejnoprávně regulováno, s výjimkou právní úpravy týkající se nakládání s určitými předměty (např. léčivy). V těchto případech tak bude postupováno výlučně podle předpisů občanského práva (darovací smlouva) a případně i podle předpisů daňových (dar uvedený v rámci daně z příjmů, není-li dán důvod daňového osvobození).

Předem neurčený okruh přispěvatelů

Předem neurčený okruh přispěvatelů je takový okruh přispěvatelů, který není předem (to jest nejpozději v době zahájení sbírky) znám. To ovšem neznamená, že pokud právnická osoba osloví jmenovitě skupinu o počtu 100 osob, jde automaticky o předem vymezený okruh přispěvatelů, neboť jakákoliv skupina osob oslovených ve spojitosti se shromažďováním dobrovolných peněžitých příspěvků je vždy neurčitým okruhem možných přispěvatelů, jelikož nelze dopředu nikdy určit, kdo do sbírky přispěje a kdo nikoliv.

Do toho okruhu lze zařadit i adresáty tzv. direct mailingu, který spočívá v hromadné distribuci nevyžádané pošty např. cestou emailové komunikace nebo vložením do poštovní schránky. Pokud by obsahem takového dopisu byla výzva k příspěví peněžních prostředků za účelem podpory veřejně prospěšného účelu činěná právnickou osobou, půjde o konání veřejné sbírky.

Při vyhodnocování, zda shromažďování peněžních prostředků je či není veřejnou sbírkou je třeba vycházet z účelu a smyslu ZVS. Smyslem veřejnoprávní regulace veřejných sbírek je jejich kontrola ze strany úřadů za situace, kdy dárci nemají sami možnost zjistit, jak bylo s jejich příspěvkem (dary) naloženo. Úřady jsou zde vlastně jakýmisi reprezentanty veřejnosti, která přispěla na určitý veřejně prospěšný účel a nemá sama dost dobře možnost si ověřit, zda s prostředky, jež darovala, bylo naloženo řádně.

Veřejně prospěšný účel

Veřejně prospěšný účel je v ZVS vymezen pouze obecně. Vyčerpávající legální definici pojmu veřejně prospěšný účel není, s ohledem na pestrost případů, na něž tato problematika dopadá, dost dobře možné poskytnout.

Při aplikaci ZVS je třeba veřejně prospěšný účel pojímat tak, že výtěžek sbírky musí **přinést takový prospěch, který je ve společenském zájmu, zejména proto, že směřuje k vytvoření, zachování, obnově či zlepšení celospolečensky uznávaných a právem chráněných hodnot**. Podmínka veřejně prospěšného účelu v žádném případě nevylučuje možnost konat sbírku ve prospěch jen jedné osoby. A naopak ze skutečnosti, že má být „pomozeno“ většímu množství osob, nelze automaticky vyvozovat, že jde o veřejně prospěšný účel.

Příklad: Léčení určité osoby ve specializovaném zdravotnickém zařízení v zahraničí (není-li možné zajistit adekvátní zdravotní péči v České republice) směřuje k realizaci celospolečensky uznávané hodnoty, to jest zachování lidského života a zdraví. K získání peněžních prostředků na úhradu takové léčby lze tedy pořádat veřejnou sbírku ve smyslu ZVS.

V konečném důsledku je posouzení otázky, zda se v daném případě jedná o veřejně prospěšný účel, na správním uvážení příslušného úřadu. Záleží tak na konkrétním znění účelu sbírky, který by měl být vždy formulován dostatečně určitě, a to i se zřetelem k tomu, aby při kontrole průběžného a celkového vyúčtování nevznikaly pochybnosti, zda použití shromážděných peněžních prostředků koresponduje se stanoveným účelem. I v případě, kdy je sbírka konána právnickou osobou, jejímž cílem je dle stanov vyvíjení obecně prospěšné činnosti, není na místě omezit se na obecnou formulaci např. „podpora činnosti nadace Zdravý senior“, nýbrž účel sbírky by mohl znít „podpora činnosti nadace Zdravý senior, která spočívá v poskytování péče osobám s Alzheimerovou chorobou. Z výtěžku sbírky budou hrazeny domácí a zdravotní potřeby, osvětové materiály, mzdy sester poskytujících péči a náklady spojené s přepravou sester a pacientů“.

Mají-li být peněžní prostředky získané veřejnou sbírkou použity též či výhradně na mzdy osob bezprostředně se podílejících na zabezpečení veřejně prospěšné služby, nelze takové použití vyloučit. Nicméně základním předpokladem

je, že uvedený záměr bude specifikován v rámci účelu veřejné sbírky, a to jak z hlediska konkrétní veřejně prospěšné služby, tak z hlediska výše uvedených osob (jejich funkčního označení). Jedině tak lze předejít možným nejasnostem při následném vyúčtování veřejné sbírky. Účel by tedy zněl např. „shromažďování peněžních prostředků, které budou použity výhradně na pokrytí nákladů mzdy pro fyzioterapeuty a vodiče koní při provádění hippoterapie spolkem ZPĚT DO SEDLA z.s.“.

Pokud jde o stanovení výše částky, která může být z výtěžku veřejné sbírky určena na úhradu nákladů mezd již zmíněných zaměstnanců, je její určení věcí pořadatele sbírky. Byl-li právník osobě osvědčen účel sbírky, z něhož vyplývá možnost hradit z výtěžku mzdy zaměstnanců, ale zároveň v účelu nebyla hranice financování nijak stanovena, nepřísluší krajskému úřadu tuto skutečnost v rámci vyúčtování veřejné sbírky posuzovat.

Stejně tak je možné konat veřejnou sbírku i za účelem úhrady pořízení dopravního prostředku a jeho údržby, popřípadě pohonných hmot v případě, kdy veřejně prospěšný účel sbírky bude znít např. „shromažďování peněžních prostředků na nákup a údržbu dopravního prostředku pro spolek Pomáhejme z.s., který bude sloužit k přepravě osob se zdravotním postižením do chráněných dílen, zajišťujících těmto osobám možnost práce a společenského uplatnění“.

Nelze vyloučit ani úhradu určitého finančního závazku, za předpokladu, že jeho splacením dojde k podpoře určitého veřejně prospěšného cíle. Účel by v takovém případě mohl znít např. „shromažďování peněžních prostředků za účelem splacení úvěru/leasingu na polohovací postel pro paní Janu K., která trpí nemocí motýlích křídel“.

Pořadatel veřejné sbírky

Veřejnou sbírku podle ZVS může konat pouze právnická osoba. Právníkou osobou je ten subjekt, o němž tak stanoví zákon. Konkretizaci právnických osob pak upravuje § 3 ZVS.

Pořádání veřejných sbírek fyzickými osobami zákonem upraveno není, neboť ten je koncipován tak, že jako veřejně reguluje pouze sbírky konané právnickými osobami. S ohledem na čl. 2 odst. 3 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění, (dále jen „Ústava“), a čl. 2 odst. 2 usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., (dále jen „Listina základních práv a svobod“), je tak nutno konstatovat, že shromažďování peněžních příspěvků fyzickými osobami, které je právně neregulované, je tedy možné a lze jej považovat za přijímání daru ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, (dále jen „občanský zákoník“). Je však nutné podotknout, že zatímco příspěvek z veřejné sbírky je osvobozen od daně z příjmu, v případě darů, tedy bezúplatného příjmu, tomu tak není. Příspěvek do veřejné sbírky lze také odečíst od základu daně.

Přijímání daru fyzickou osobou je třeba odlišit od možného podvodného jednání některých jedinců, kteří se snaží na veřejnosti vzbudit dojem, že vybírají

peněžní prostředky na veřejně prospěšný účel, aniž tomu tak ve skutečnosti je. Využití takto vybraných peněžních prostředků k osobnímu prospěchu lze postihnout jako trestný čin podle ustanovení § 209 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, nebo jako přestupek podle ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 251/2016 Sb.“).

Taktéž je třeba uvést, že i právnická osoba může přijímat dary podle občanského zákoníku. Pokud však např. na svých webových stránkách uvede prosbu o finanční pomoc pro opuštěné psy či kočky, jedná se o aktivitu podléhající režimu ZVS. Pokud by taková veřejná sbírka byla konána bez jejího oznámení příslušnému krajskému úřadu, dopustila by se právnická osoba přestupku, za který lze uložit pokutu. Pokud však právnická osoba na webových stránkách uvede bankovní účet, ať již bez dalšího komentáře či např. s uvedením obecné informace „příspěvek na provoz spolku (energie, nájemné prostor)“, nelze v této spojitosti bez dalšího hovořit o veřejné prospěšnosti. To znamená, že pokud právnická osoba dostane na takovýto účet peněžní prostředky, může se jednat o dar ve smyslu občanského zákoníku a nikoliv o příspěvek na veřejnou sbírku, jejíž konání je kontrolováno příslušným krajským úřadem.

Negativní vymezení účelu sbírky

V zájmu zachování základních práv a svobod upravených jednak v Listině základních práv a svobod, jednak v mezinárodních smlouvách týkajících se lidských práv, zákon o veřejných sbírkách vymezuje případy, kdy sbírku nelze konat. Toto vymezení je obecné a nechává poměrně značný prostor pro správní uvážení příslušného správního orgánu.

O tom, že sbírku nelze konat, vydává příslušný úřad rozhodnutí na základě § 6 odst. 1 nebo § 21 odst. 1 ZVS. Procesně pak bude postupovat podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“).

Hrubý výtěžek

Hrubým výtěžkem jsou veškeré peněžní příspěvky. Jsou jimi i výnosy z termínovaných vkladů, je-li takový vklad pro sbírku zřízen jako zvláštní bankovní účet.

Náklady spojené s konáním sbírky

Zákon uvádí demonstrativní výčet nákladů spojených s konáním sbírky. Vzhledem k tomu, že jsou jimi náklady na její technické a organizační zajištění, nelze za takové náklady považovat **náklady na pořízení předmětů a vstupenek** (je-li sbírka konána prodejem předmětů či vstupenek). V tomto směru je nutno vycházet jednak z ustanovení § 1 odst. 3 písm. a) ve spojení s ustanovením § 5 odst. 2 písm. g), jednak ze smyslu ZVS ve vztahu k těmto způsobům konání sbírky. Podle § 1 odst. 3 písm. a) jsou hrubým výtěžkem sbírky mj. veškeré peněžní příspěvky získané sbírkou. Podle § 5 odst. 2 písm. g) je příspěvkem nikoli celá cena předmětu (vstupenky), ale jen částka určená v oznámení. Pokud tedy není pořizovací cena

předmětu součástí hrubého výtěžku, nemůže s ní být kalkulováno ani při stanovení výtěžku čistého.

Opačný výklad by byl nejen v rozporu se ZVS, ale dovedl by nás k absurdnímu závěru, že výše příspěvku z ceny prodávaného předmětu (vstupenky) by musela vždy činit alespoň 95%. Tím by ovšem byla znemožněna realizace veřejných sbírek tímto způsobem, pokud by pořizovací cena nebyla nepatrná. (Pokud by totiž měla být prodávána např. CD s hudbou, jejichž pořizovací cena by byla 100 Kč, pak by (aby byla dodržena 5% částka nákladů) muselo být CD prodáváno za 2000 Kč. Za takovou částku už je ovšem předmět pro mnoho lidí, kteří by i měli v úmyslu na sbírku přispět, finančně nedosažitelný. Tím by se dramaticky snížil okruh možných přispěvatelů.

Nákladem spojeným s konáním sbírky podle § 1 odst. 3 písm. b) ZVS ve vztahu ke vstupenkám a předmětům tak budou např. náklady na pořízení cedulek s cenou a vyznačením výše příspěvku, na pořízení cedulí s oznámením údajů požadovaných v § 13 ZVS atp.

Na úhradu nákladů spojených s konáním veřejné sbírky může právnická osoba použít max. 5 % z hrubého výtěžku sbírky.²

Čistý výtěžek sbírky

Čistým výtěžkem sbírky je částka získaná odečtením nákladů spojených s konáním sbírky od hrubého výtěžku sbírky. S ohledem na ustanovení § 23 odst. 2 ZVS lze však odečíst maximálně 5 % nákladů. Čistým výtěžkem tedy bude minimálně 95 % hrubého výtěžku.

§ 2

Za sbírku se nepovažuje

a) shromažďování finančních prostředků, které konají politické strany nebo politická hnutí, spolky, společnosti, svazy, hnutí, jakož i odborové organizace, registrované podle zvláštních právních předpisů³, mezi svými členy za účelem dosažení prostředků k plnění svých úkolů,

b) shromažďování finančních prostředků církvemi a náboženskými společnostmi, registrovanými podle zvláštního právního předpisu,⁴ k církevním a náboženským účelům, pokud se koná v kostelech, modlitebnách a jiných místech určených k provádění náboženských úkonů, bohoslužeb a obřadů.

Zákon o veřejných sbírkách záměrně neupravuje shromažďování finančních prostředků organizacemi podle § 2 písm. a) ZVS mezi svými členy za účelem

² Viz § 23 odst. 2 ZVS.

³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů.

shromáždění prostředků k plnění jejich úkolů, neboť to je již regulováno ve zvláštních právních předpisech týkajících se jejich činnosti. Úprava v zákoně o veřejných sbírkách by tudíž byla nadbytečná.

Na rozdíl od právnických osob uvedených v ustanovení § 2 písm. a) ZVS se v případě církví a náboženských společností jedná o jednoznačnou výjimku z režimu veřejných sbírek, neboť jde o činnost, která obvykle odpovídá činnosti vymezené v ustanovení § 1 odst. 1, tj. jde o shromažďování peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem vymezený veřejně prospěšný účel. Jde ovšem o specifickou situaci, kdy shromažďování prostředků je s právě uvedenými aktivitami již tradičně spjata a jejich omezení ve formě veřejnoprávní regulace je proto v podstatě zbytečné.

§ 2a

Sbírku lze konat na dobu určitou nebo na dobu neurčitou. Sbírku na dobu určitou lze konat nejdéle po dobu 3 let ode dne oznámení sbírky.

Právnická osoba mající v úmyslu konat veřejnou sbírku by měla před jejím ohlášením pečlivě zvážit, zda je pro financování jejího projektu vhodná sbírka na dobu určitou či neurčitou.

Za situace, kdy veřejná sbírka začne být pro přispěvatele atraktivní až s určitým časovým odstupem, může představovat časové omezení sbírky na dobu určitou maximálně tří let překážku, neboť podle § 8 odst. 6 ZSV nelze sbírku oznámenou na dobu určitou změnit na dobu neurčitou. Podle ustanovení § 18 ZVS pak právnická osoba může oznámit krajskému úřadu konání sbírky k témuž účelu nejdříve po jejím ukončení a schválení jejího celkového vyúčtování. S ohledem na objem získaných peněžních prostředků pak v některých případech může kontrola a schválení celkového vyúčtování ze strany krajského úřadu vyžadovat delší čas. Po tuto dobu právnická osoba nemůže konat veřejnou sbírku na týž účel a přichází tak nejen o peněžní prostředky za danou dobu, ale leckdy i o dlouhodobé dárce (přerušeni kontinuity sbírky). U některých projektů je navíc časové omezení sbírky problematické v tom, že je nutno pro jejich realizaci shromáždit větší objem peněžních prostředků, což vyžaduje delší časové období.

§ 3

(1) Sbírku může konat obec nebo kraj, v hlavním městě Praze rovněž městská část, nebo jiná právnická osoba (dále jen „právnická osoba“).

(2) Právnická osoba, nejde-li o obec nebo kraj nebo v hlavním městě Praze městskou část, může konat sbírku v případě, že má na území České republiky sídlo, nebo, jde-li o právnickou osobu, jejíž sídlo je na území jiného členského státu Evropské unie, jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace, má-li na území České republiky umístěnou organizační složku.

Jak již bylo uvedeno v § 1 odst. 1 ZVS, veřejnou sbírku mohou konat pouze právnické osoby, které lze rozlišit na obce, kraje nebo v hlavním městě Praze rovněž

městské části na straně jedné, a jiné právnické osoby na straně druhé. Jiné právnické osoby pak mohou veřejnou sbírku konat, pokud mají na území České republiky sídlo, nebo organizační složku, pokud mají sídlo na území jiného členského státu Evropské unie jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace. Určení, že veřejné sbírky mohou konat pouze právnické osoby, je dále v ZVS doplněno užším vymezením toho, jaké podmínky musí právnická osoba splňovat, aby mohla veřejnou sbírku konat.⁵

Městské části a obvody statutárních měst

Městské části a obvody statutárních měst, (dále též „městské obvody“), jsou ve smyslu ustanovení § 20 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, (dále jen „zákon o obcích“), organizačními jednotkami statutárních měst. Městské obvody tedy zcela evidentně nejsou právnickými osobami. Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že městské obvody nejsou bez dalšího (to jest přímo na základě ZVS) oprávněny konat veřejnou sbírku.

Statutární město však může svěřit statutem městskému obvodu některé úkoly na úseku samostatné působnosti (§ 131 a § 133 zákona o obcích). Okruh činností, které lze statutem na městské obvody převést je v zákoně o obcích uveden pouze příkladmo. Jelikož obecní zřízení ani ZVS výslovně nezakazuje přenos oprávnění konat veřejné sbírky na městské obvody, je možno tuto působnost statutem na městské obvody přenést.

Ve smyslu ustanovení § 134 odst. 1 zákona o obcích je jednání městských obvodů ve věcech svěřených jim zákonem a v mezích zákona statutem jednáním statutárního města. Koná-li tedy městský obvod na základě zmocnění statutem veřejnou sbírku, koná veřejnou sbírku statutární město, tedy právnická osoba. Statutární město by si však při přenosu oprávnění konat veřejnou sbírku na městské obvody mělo uvědomit některá rizika z takového úkonu plynoucí. Jde především o ustanovení § 18 ZVS, který znemožňuje, aby k témuž účelu konala též právnická osoba další sbírku před schválením vyúčtování sbírky předchozí.

Pokud tedy jeden městský obvod statutárního města koná veřejnou sbírku za určitým účelem, nemůže, až do doby schválení celkového vyúčtování sbírky, oznámit konání veřejné sbírky za stejným účelem jiný městský obvod tohoto statutárního města, ani statutární město samotné. Problematický může být i ničím nepodmíněný přenos oprávnění konat veřejné sbírky na městské obvody, neboť tímto způsobem by se zmiňovaného oprávnění statutární město vlastně „zbavilo“ a veřejné sbírky by pak konat nemohlo. Podmínky a rozsah oprávnění ke konání veřejných sbírek, včetně zvážení případných rizik, jsou však plně v dispozici dotčeného statutárního města, resp. jeho zastupitelstva.

Městské části hlavního města Prahy

Jiná situace nastává, koná-li veřejnou sbírku městská část hlavního města Prahy. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 3 odst. 1 ZVS jmenovitě opravňuje městské části hlavního města Prahy ke konání veřejné sbírky, nemusí na ně být toto

⁵ Blíže k tomu viz text k § 5 ZVS.

oprávnění, na rozdíl od městských obvodů či městských částí statutárních měst, přeneseno statutem. Zákonné oprávnění rovněž umožňuje souběžné konání veřejné sbírky jednou pražskou městskou částí na určitý účel a konání veřejné sbírky na týž účel jinou pražskou městskou částí. Hlavní město Praha pak může veřejnou sbírku konat z pozice kraje.

Příspěvkové organizace

Pokud konají příspěvkové organizace sbírky ve svůj prospěch, to jest výtěžek sbírky budou používat pro sebe, je situace z hlediska platné právní úpravy bezproblémová. Problém ovšem nastává v situaci, kdy příspěvkové organizace konají sbírky ve prospěch jiného subjektu. Podle ustanovení § 37 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů“), není příspěvková organizace (územního samosprávného celku) oprávněna, až na výjimky, poskytovat dary jiným subjektům. Vzniká tedy otázka, zda posledně citované ustanovení brání konání veřejných sbírek příspěvkovými organizacemi ve prospěch jiných subjektů. V případě veřejných sbírek konaných ve prospěch jiných subjektů je totiž právnická osoba, která sbírku koná, povinna na základě ZVS obvykle využít výtěžek ze sbírky pro subjekt, v jehož prospěch byla konána. Tím ale poskytuje takovému subjektu dar.

Je otázkou, zda musí být výtěžek z veřejné sbírky považován za příjem příspěvkové organizace. Fakticky nahlíženo se o příjem příspěvkové organizace za situace, kdy sbírka není konána ve prospěch této organizace, v pravém slova smyslu nejedná, protože výtěžek ze sbírky musí být podle zákona použit podle účelu sbírky pro jiné subjekty. Z právního hlediska je ovšem tato konstrukce neprůchodná. Výtěžek ze sbírky se totiž stává (byť dočasně) majetkem právnické osoby konající sbírku.

Částečně odlišná je situace u příspěvkových organizací státu. Podle ustanovení § 62 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, může státní příspěvková organizace poskytnout peněžní dary pouze z fondu kulturních a sociálních potřeb (dále „FKSP“). Pokud by tedy státní příspěvková organizace za výtěžek z veřejné sbírky nakoupila určité věci a ty by pak v souladu se ZVS darovala dalším subjektům, nedošlo by formálně k porušení zákona o rozpočtových pravidlech. Vystává však otázka, zda by takový postup nepředstavoval obcházení zákona. Navíc se nabízí kolize se zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 21 odst. 1 tohoto zákona lze do vlastnictví právnické nebo fyzické osoby převést smlouvou věc, je-li pro stát trvale nepotřebná, a to za podmínek v zákoně uvedených. Podle § 22 odst. 3 téhož zákona lze věc bezúplatně převést pouze ve veřejném zájmu, anebo je-li bezúplatný převod hospodárnější než jiný způsob naložení s věcí, nebo stanoví-li tak zvláštní právní předpis. Je sporné, zdali lze za takový právní předpis považovat ZVS, který se v tomto směru nijak konkrétně nevyjadřuje.

S ohledem na to, co bylo uvedeno výše, lze mít důvodné pochybnosti, zda se konáním veřejné sbírky ve prospěch třetích subjektů nedostanou příspěvkové

organizace do rozporu s právními předpisy upravujícími hospodaření s jejich finančními prostředky.

Školské právnické osoby

Problematická je situace i u školských právnických osob za předpokladu, že konají sbírky ve prospěch třetích subjektů (tedy nikoli ve svůj prospěch). Hospodaření těchto subjektů upravuje § 133 a násl. zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „školský zákon“). Hlavní činností školské právnické osoby je podle § 124 odst. 1 školského zákona poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů a školských služeb podle školského zákona. Konání veřejných sbírek nelze jako hlavní činnost kvalifikovat a připadá proto v úvahu pouze v rámci činnosti doplňkové, a to za podmínky, že lze konání veřejné sbírky považovat v souladu s § 135 odst. 2 školského zákona za činnost navazující na hlavní činnost školské právnické osoby nebo činnost sloužící k účelnějšímu využití odbornosti jejich zaměstnanců a majetku. Podle § 136 odst. 2 písm. d) školského zákona není školská právnická osoba oprávněna, až na výjimky, poskytovat dary jiným subjektům. V tomto směru je právní úprava obdobná s úpravou příspěvkových organizací.

V případě školské právnické osoby zřízené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, (dále jen „MŠMT“), krajem, obcí nebo svazkem obcí, povoluje doplňkovou činnost zřizovatel a její předmět, podmínky a rozsah jsou podle § 125 odst. 3 písm. e) školského zákona náležitostmi zřizovací listiny. U školské právnické osoby zřízené jinou právnickou nebo fyzickou osobou svěřuje § 132 odst. 1 písm. g) školského zákona rozhodnutí o předmětu, podmínkách a rozsahu doplňkové činnosti radě, která je orgánem školské právnické osoby podle § 130 odst. 2 školského zákona.

Ustanovení § 136 odst. 2 písm. d) školského zákona školské právnické osobě zakazuje poskytovat dary s výjimkou darů z FKSP nebo jiného peněžního fondu zřízeného pro sociální účely, prospěchových stipendií a ocenění. Poslední dvě kategorie účelům pořádání veřejné sbírky nevyhovují, v úvahu přicházejí jen fondy. FKSP vytvářejí školské právnické osoby zřízené MŠMT, krajem, obcí nebo svazkem obcí a tento fond nelze pro účely veřejných sbírek využít vzhledem k jeho účelovému vymezení (§ 138 odst. 3 školského zákona).

„Jiný peněžní fond zřízený pro sociální účely“ by za určitých okolností pro účely veřejných sbírek použit být mohl. Vzhledem k jeho obecnému vymezení není vyloučeno, aby byl vytvářen školskými právnickými osobami bez ohledu na druh zřizovatele, a bude-li možné vyložit pojem „sociální účely“ v souladu s účelem veřejné sbírky, lze jej pro účely veřejné sbírky použít. Vytvoření tohoto fondu včetně způsobu hospodaření s ním však podléhá schválení zřizovatelem, popřípadě radou a fond musí být vytvořen v doplňkové činnosti.

Společenství vlastníků jednotek

Omezené možnosti konání veřejných sbírek má také společenství vlastníků jednotek, které je sice podle § 1194 občanského zákoníku právnickou osobou

způsobilou nabývat práva a zavazovat se k povinnostem, nicméně podle ustanovení § 1195 odst. 1 téhož zákona může nabývat majetek a nakládat s ním pouze pro účely správy domu a pozemku. Společenství vlastníků jednotek tak může konat veřejné sbírky pouze ve vztahu k nemovitostem, které spravuje. S přihlédnutím k § 1189 občanského zákoníku, tak může jít např. o veřejnou sbírku konanou za účelem vybudování bezbariérového vstupu do domu, který usnadní život pohybově omezeným spoluvlastníkům.

§ 4

(1) Právnícká osoba, která hodlá sbírku konat, je povinna její konání písemně oznámit krajskému úřadu příslušnému podle sídla právnické osoby, v hlavním městě Praze Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen „příslušný krajský úřad“). Jsou-li splněny náležitosti oznámení o konání sbírky (dále jen „oznámení“) uvedené v § 5 odst. 1 až 4 a neshledá-li příslušný krajský úřad důvody pro to, že sbírku nelze konat podle § 6, osvědčí právnické osobě datum přijetí jejího oznámení, a to nejpozději do 30 dnů ode dne splnění náležitostí oznámení. Osvědčení musí být doručeno právnické osobě do vlastních rukou.

(2) Uvede-li právnická osoba v oznámení důvody hodné zvláštního zřetele, pro něž navrhuje zahájit sbírku ve lhůtě kratší než 30 dnů od přijetí oznámení, například zmírnění následků ozbrojeného konfliktu, živelní pohromy nebo ekologické nebo průmyslové havárie, anebo záchrana zdraví nebo života osoby, příslušný krajský úřad tyto důvody bez zbytečného odkladu přezkoumá, osvědčením právnické osobě potvrdí datum přijetí jejího oznámení a stanoví den zahájení sbírky s přihlédnutím ke lhůtě navržené právnickou osobou. Osvědčení zveřejní na úřední desce a doručí právnické osobě do vlastních rukou; účinky doručení osvědčení nastávají dnem vyvěšení na úřední desce příslušného krajského úřadu.

(3) Nejsou-li splněny podmínky pro vydání osvědčení podle odstavce 2, příslušný krajský úřad o tom písemně vyrozumí právnickou osobu, která hodlá sbírku konat, a dále postupuje podle odstavce 1.

Zákon o veřejných sbírkách je postaven na oznamovacím principu. To znamená, že při splnění zákonem požadovaných náležitostí je na osvědčení veřejné sbírky právní nárok. Tato právní jistota je kombinována s povinností příslušného správního úřadu posoudit v rámci správního uvážení přijatelnost účelu sbírky z hlediska naplnění veřejné prospěšnosti deklarované v § 1 odst. 1 ZVS.

Osvědčení se vydává podle části čtvrté správního řádu, nelze se proti němu odvolat, ani je přezkoumat v přezkumném řízení nebo obnově řízení. Ustanovení § 156 odst. 1 správního řádu pak umožňuje usnesením opravit vady, pokud tím nebude způsobena újma právnické osobě. Toto usnesení se pouze poznamená do spisu. V případě kdy však takto nelze postupovat, neboť vady osvědčení zakládají pochybnost o tom, že bylo vydáno v souladu se zákonem, je třeba takové osvědčení zrušit postupem podle § 156 odst. 2 správního řádu. Ten stanovuje, že nezákonné osvědčení zruší usnesením ten správní orgán, který jej vydal, a to s účinky ode dne, kdy bylo zrušované osvědčení vydáno. K zrušení nezákonného osvědčení lze

přistoupit jen po dobu, po kterou trvají účinky tohoto osvědčení, tzn. do ukončení veřejné sbírky.

Aby bylo možno vydat osvědčení o konání sbírky, je nutné, aby oznámení splňovalo náležitosti uvedené v § 5 odst. 1 a 2 ZVS a zároveň bylo opatřeno přílohami požadovanými v § 5 odst. 3 a 4 ZVS. Pokud oznámení nemá náležitosti stanovené v § 5 odst. 1 až 4 ZVS (tedy včetně příloh) a nedojde k jejich doplnění ve lhůtě stanovené krajským úřadem, krajský úřad právníckou osobu písemně vyrozumí, že se oznámením nebude zabývat⁶. Pokud právnícká osoba doplňuje neúplné oznámení konání sbírky, běží doba pro vydání osvědčení (30 dní) až ode dne doplnění.

Nedodržení lhůty pro vydání osvědčení sbírky (jsou-li splněny zákonné požadavky pro jeho vydání) je nesprávným úředním postupem. Osoba, která se cítí být tímto postupem poškozena, může požadovat náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů. Je také možné domáhat se nečinnosti podle § 80 ve spojení s § 6 odst. 1 správního řádu, nadřízeným správním orgánem je pak Ministerstvo vnitra.

Osvědčení se doručuje právnícké osobě do datové schránky, pokud ji nemá, tak do vlastních rukou. Správní orgán tak má najisto postaveno, kdy bylo osvědčení právnícké osobě doručeno. Pokud právnícká osoba v oznámení neuvedla datum, od kterého má být sbírka zahájena, platí, že sbírka je zahájena dnem následujícím po dni doručení osvědčení. Osvědčení se v tomto případě nevyvěšuje na úřední desce správního orgánu. Poněkud odlišná situace nastává v případě postupu podle ustanovení § 4 odst. 2 ZVS, kdy datum zahájení určuje správní orgán a osvědčení zveřejňuje na úřední desce.

Nevyčká-li právnícká osoba vydání osvědčení a začne-li sbírku po jejím oznámení rovnou konat či propagovat, nejde o sbírku konanou bez oznámení, ale o sbírku konanou či propagovanou v rozporu s § 7 ZVS. Konáním veřejné sbírky bez oznámení lze rozumět situaci, kdy právnícká osoba získává peněžní prostředky od předem neurčeného okruhu přispěvatelů na předem stanovený veřejně prospěšný účel, tedy koná veřejnou sbírku, avšak krajský úřad tuto informaci zjistí až v okamžiku, kdy je sbírka po nějakou dobu konána a právnícká osoba tak získává peněžní prostředky na sbírku, která není nijak kontrolována.

§ 5

(1) Právnícká osoba v oznámení uvede,

a) jde-li o obec nebo kraj,

1. název a sídlo a připojí usnesení příslušného orgánu obce nebo kraje o souhlasu s konáním sbírky ne starší než 60 dnů,

2. jméno, příjmení, datum narození a adresu místa trvalého pobytu starosty obce, jde-li o obec, nebo hejtmana kraje, jde-li o kraj, popřípadě osob jimi

⁶ Blíže k tomu viz text k § 5 ZVS.

pověřených jednat jménem příslušného územního samosprávného celku ve věci sbírky,

b) jde-li o ostatní právnické osoby,

1. název (obchodní firmu), adresu sídla, své identifikační číslo a jména, příjmení, data narození a adresy místa trvalého pobytu osob, které jsou statutárními orgány právnické osoby nebo členy statutárního orgánu právnické osoby,

2. jméno, příjmení, datum narození a adresu místa trvalého pobytu fyzické osoby, oprávněné jednat ve věci sbírky jménem právnické osoby, a připojí doklad o bezúhonnosti této fyzické osoby obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů vydaný státem, ve kterém se v posledních 3 letech zdržovala nepřetržitě déle než 3 měsíce, který nesmí být starší 90 dnů, nebo čestné prohlášení v případě, že tento stát takový doklad nevydává,

(2) Právnické osoby dále v oznámení uvedou

a) účel sbírky,

b) území, na němž se sbírka bude konat,

c) datum zahájení a datum ukončení sbírky, popřípadě informaci, že sbírka bude konána na dobu neurčitou,

d) způsob provádění sbírky,

e) název a adresu banky nebo její pobočky nebo pobočky zahraniční banky, u níž je zřízen bankovní účet ke shromažďování příspěvků získaných sbírkou, a číslo tohoto účtu, koná-li se sbírka způsobem uvedeným v § 9 odst. 1 písm. a),

f) podmínky pro otevření a zjištění obsahu pokladniček, koná-li se sbírka způsobem uvedeným v § 9 odst. 1 písm. c),

g) určení výše příspěvku při prodeji předmětů, v jejichž ceně je příspěvek zahrnut, nebo určení výše příspěvku na vstupenkách, koná-li se sbírka způsobem uvedeným v § 9 odst. 1 písm. d) nebo e),

h) den v roce, ke kterému bude zpracováno roční průběžné vyúčtování podle § 24 odst. 2, koná-li se sbírka na dobu neurčitou nebo na dobu určitou po dobu delší než 1 rok,

i) den v roce, ke kterému bude zpracováno první roční průběžné vyúčtování podle § 24 odst. 2, není-li tento den totožný se dnem uvedeným v odstavci 2 písm. h).

(3) K oznámení právnická osoba připojí

a) vzor sběrací listiny, koná-li se sbírka způsobem uvedeným v § 9 odst. 1 písm. b),

b) souhlas Ministerstva zahraničních věcí s konáním veřejné sbírky, má-li být výtěžku sbírky použito v zahraničí; Ministerstvo zahraničních věcí posuzuje použití výtěžku sbírky v zahraničí z hlediska zahraničně politických zájmů České republiky a přijatých mezinárodních závazků, kterými je Česká republika vázána.

(4) Právnická osoba, nejde-li o obec nebo kraj, k oznámení dále připojí

a) potvrzení příslušného orgánu v místě sídla právnické osoby o tom, že nemá splatný daňový nedoplatek, a o tom, že nemá splatný nedoplatek na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění, na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,

b) čestné prohlášení o tom, že nevstoupila do likvidace, že na základě jejího insolvenčního návrhu neprobíhá insolvenční řízení, v němž je řešen její úpadek nebo hrozící úpadek nebo že nebylo rozhodnuto o jejím úpadku, anebo na ni nebyla vyhlášena nucená správa nebo u ní nebyla v posledních 3 letech zavedena dočasná správa anebo na ni v posledních 3 letech nebylo uplatněno opatření k řešení krize podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu.

c) čestné prohlášení o tom, zda fyzická osoba oprávněná jednat ve věci sbírky jménem právnické osoby se v posledních 3 letech před podáním oznámení zdržovala či nezdržovala nepřetržitě déle než 3 měsíce mimo území České republiky.

(5) Právnická osoba je povinna nejpozději do 5 pracovních dnů oznámit příslušnému krajskému úřadu každou změnu údajů uvedených v oznámení nebo v dokladech, které k němu připojuje, podle odstavců 1 až 4. Změnit a rozšířit způsob provádění sbírky na jiný než uvedený v § 9 odst. 1 lze pouze na základě rozhodnutí příslušného krajského úřadu podle § 9 odst. 2.

(6) Pokud je právnická osoba vyzvána k odstranění nedostatků oznámení, doba, po kterou není výzvě vyhověno, se do lhůty podle § 4 odst. 1 nezapočítává. Neodstraní-li právnická osoba nedostatky oznámení ve lhůtě stanovené ve výzvě, příslušný krajský úřad právnickou osobu písemně vyrozumí, že se oznámením nebude zabývat.

Orgánem příslušným k vydání usnesení podle § 5 odst. 1 písm. a) bodu 1 ZVS je v případě obcí rada obce podle § 102 odst. 3 zákona o obcích, pokud si rozhodování v této věci nevyhradilo zastupitelstvo obce, a v případě kraje rada kraje podle § 59 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, (dále jen „zákon o krajích“), pokud si rozhodování v této věci nevyhradilo zastupitelstvo kraje. V Praze je příslušným orgánem rada hl. m. Prahy podle § 68 odst. 3 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, v platném znění. Pokud v obci není volena rada, přejímá její pravomoc starosta, pokud si rozhodování v této věci nevyhradilo zastupitelstvo, jedná se o usnesení starosty obce (§ 99 odst. 2 zákona o obcích).

Právnícké osoby, vyjma obcí a krajů, uvádí v oznámení též údaje o osobě oprávněné jednat jménem právnické osoby ve věci veřejné sbírky a dokládají její bezúhonnost. Touto osobou může být fyzická osoba, která je statutárním orgánem, ale i kterákoli jiná fyzická osoba, která byla pověřena statutárním orgánem k zastupování právnické osoby ve věcech sbírky. V souladu s § 438 občanského zákoníku v zásadě platí, že zástupce jedná v rámci svého zmocnění osobně. Na základě předchozí dohody se zastoupeným nebo vyžaduje-li to nutná potřeba, může ovšem zástupce pověřit i dalšího zástupce. Nutnou potřebou se rozumí situace, kdy zástupce s ohledem na subjektivní nebo objektivní překážku nemůže jednat jménem zastoupeného s běžnou péčí a opatrností, případně je-li třeba při specifickém právním jednání postupovat nikoli s běžnou, ale s odbornou péčí (srv. Švestka J., Dvořák J., Fiala J. a kolektiv.: Občanský zákoník - Komentář - Svazek I (obecná část), Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014).

Jednání této fyzické osoby ve věci veřejné sbírky je jednáním právnické osoby (v případě statutárního orgánu), respektive jednáním za právnickou osobu (v případě jiných osob), to znamená, že právnickou osobu zavazuje. Je třeba odlišovat tuto fyzickou osobu a fyzické osoby pověřené konáním, resp. prováděním sbírky ve smyslu § 14 ZVS.⁷

Společné náležitosti oznámení

Údaje požadované podle ustanovení § 5 odst. 2 ZVS jsou údaji klíčovými pro posouzení základních otázek – zda vůbec jde o veřejnou sbírku (účel sbírky) a který krajský úřad je příslušný se oznámením zabývat.

Pokud jde o povinnost právnické osoby uvést v oznámení číslo zvláštního bankovního účtu, koná-li se sbírka způsobem podle § 9 odst. 1 písm. a) ZVS, je tím myšleno číslo konkrétního účtu, např.: 105-156892465/0100. Nelze se tak spokojit např. s formulací typu „podúčet k účtu č. 156892465/0100“ nebo „osobní účet u komerční banky /0100“. Skutečnost, že právnická osoba uvede číslo konkrétního bankovního účtu, zároveň potvrzuje, že účet již reálně existuje, neboť samotné číslo účtu získá osoba až v momentě jeho založení. Hovoří-li ZVS o zvláštním bankovním účtu, je tím míněn samostatný bankovní účet, nikoli transparentní účet jako zvláštní druh bankovního účtu. Pro vyšší srozumitelnost bude tudíž dále v textu užíváno označení „samostatný bankovní účet“.

Koná-li se veřejná sbírka prostřednictvím pokladniček podle § 9 odst. 1 písm. c) ZVS je právnická osoba povinna v oznámení taktéž uvést podmínky pro jejich otevření a zjištění jejich obsahu. Z ustanovení § 11 ZVS lze přitom dovodit, že právnická osoba tuto povinnost splní tím, že v oznámení uvede, které osoby budou přítomny otevření pokladničky, a to v intencích ustanovení § 11 odst. 4 ZVS.

Výše příspěvku při prodeji předmětů nebo vstupenek, v jejichž ceně je příspěvek zahrnut, může být stanovena nejen pevnou nominální částkou, ale i procentuálním vyjádřením.

⁷ Blíže k tomu viz text k § 14 ZVS.

Má-li být výtěžku sbírky použito v zahraničí, je souhlas Ministerstva zahraničních věcí s konáním sbírky nutnou součástí oznámení. Nevjádří-li Ministerstvo zahraničních věcí souhlas s konáním sbírky, nelze oznámení osvědčit. Vzhledem k tomu, že osvědčení oznámení je výslovně podmíněno předchozím souhlasem Ministerstva zahraničních věcí, je pak nutné považovat souhlas Ministerstva zahraničních věcí za závazné stanovisko podle § 149 odst. 1 a násled. správního řádu.

Zvláštní náležitosti oznámení

U právnických osob, vyjma obcí a krajů, je navíc požadováno doložení tzv. bezdlužnosti právnické osoby. Za tímto účelem právnická osoba předkládá krajskému úřadu spolu s oznámením potvrzení o neexistenci nedoplatků na daních, které vydává příslušný finanční úřad a celní úřad. Dále potvrzení o neexistenci splatných nedoplatků na pojistném na veřejném zdravotním pojištění, které vydává příslušná zdravotní pojišťovna a taktéž potvrzení o neexistenci nedoplatků na sociálním zabezpečení a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, které vydává příslušná okresní správa sociálního zabezpečení. Příslušnost k vydání jednotlivých potvrzení se řídí sídlem právnické osoby. Předložení těchto potvrzení je zákonnou povinností a nelze je proto nahrazovat jinými dokumenty ani od jejich předložení upustit.

Zákon o veřejných sbírkách nestanoví délku doby, která může uplynout od vydání požadovaného potvrzení. S ohledem na dikci ustanovení § 5 odst. 4 písm. a) ZVS, kde je uváděno, že právnická osoba prokazuje, že nemá nedoplatky, je třeba učinit závěr, že potvrzení musí být natolik aktuální, aby prokázalo, že právnická osoba nemá nedoplatky v době podání oznámení. Potvrzením vydaným před rokem tak prokazujeme pouze skutečnost, že právnická osoba neměla v té době nedoplatky, což je však z hlediska konání sbírky irelevantní. Doba, která uplynula od vydání potvrzení, by neměla přesáhnout několik týdnů, konečné posouzení však bude v každém konkrétním případě pouze na příslušném krajském úřadu.

Pokud jde o čestné prohlášení podle § 5 odst. 4 písm. b), je vhodné, aby před vydáním osvědčení správní orgán ověřil jeho pravdivost prostřednictvím veřejných rejstříků, např. insolvenčního rejstříku, a zjistí-li, že prohlášení nebylo pravdivé, bude třeba postupovat podle § 6 ZVS. Může tak předejít situaci, kdy tato skutečnost vyjde najevo až po vydání osvědčení a zahájení sbírky, kdy by bylo nutno postupovat podle § 21 odst. 1 ZVS, to jest dodatečně rozhodnout o tom, že sbírku nelze konat.

Čestné prohlášení podle § 5 odst. 4 písm. c) ZVS činí ta fyzická osoba, které se týká. Pokud se fyzická osoba v posledních 3 letech před podáním oznámení zdržovala nepřetržitě déle než 3 měsíce mimo území České republiky na území jednoho státu, předloží doklad nebo čestné prohlášení podle § 5 odst. 1 písm. b) ZVS.

Uvedením nesprávného anebo neúplného údaje v čestném prohlášení u správního orgánu se navíc jak právnická, tak fyzická osoba, dopouští přestupku proti pořádku ve státní správě vyskytující se na více úsecích státní správy podle zákona č. 251/2016 Sb.

Trpí-li oznámení vadami, má krajský úřad povinnost vyzvat oznamovatele k doplnění oznámení bez zbytečného odkladu. Neodůvodněné prodlevy ve vyzvání k odstranění nedostatků oznámení jsou nezákonnou nečinností.

Změny údajů v oznámení

Dojde-li ke změně údajů uvedených v oznámení včetně jeho příloh, je právnická osoba povinna tuto změnu oznámit ve lhůtě do 5 dnů krajskému úřadu. Počátek běhu této lhůty je pak třeba odvodit od rozhodných skutečností, které jsou s jednotlivými typy údajů spojeny. Např. je-li v obci zvolen nový starosta či v kraji zvolen nový hejtman, počíná tato lhůta běžet od jeho zvolení do funkce. Pro oznámení změny základních identifikačních údajů právnické osoby je rozhodný den, kdy se změna projeví např. v obchodním rejstříku. V případě údajů, které nejsou vázány na určitou skutečnost, jako např. změna území, na němž se má sbírka konat, počíná lhůta běžet ode dne, kdy ke změně fakticky došlo.

Pokud dojde ke změně sídla právnické osoby, má právnická osoba povinnost změnu oznámit primárně krajskému úřadu, který sbírku původně osvědčoval. Oznámení právnické osoby pak lze považovat za podání dle § 37 správního řádu. Lze tak postupovat podle ustanovení § 12 správního řádu, kdy krajský úřad, kterému je změna oznámena, postoupí toto oznámení spolu se spisovou dokumentací krajskému úřadu příslušnému podle nového sídla právnické osoby. Nově příslušný krajský úřad pak v zájmu dobré správy o změně příslušnosti informuje právnickou osobu.

Neoznámení změn pak může být posuzováno jako přestupek podle § 25a odst. 1 písm. b) ZVS, za který lze uložit pokutu až do výše 50.000 Kč.

“Odložení“ oznámení

Vyrozumění učiněné krajským úřadem podle § 5 odst. 6 ZVS je specifickým způsobem vyřešení oznámení o zahájení sbírky. Lze usuzovat, že není vyloučeno, aby při pozdějším doplnění oznámení došlo k osvědčení sbírky. Tento postup ovšem nebude připadat v úvahu v případě, že k doplnění oznámení dojde v časovém horizontu delším, než několik dnů (oproti původně stanovené lhůtě). Při pozdějším doplnění údajů totiž nemusí být již většina údajů uvedených v oznámení aktuální. Pokud dojde ze strany krajského úřadu k vyrozumění, že se oznámením nebude zabývat, nepředstavuje tento postup pro právnickou osobu překážku, která by bránila učinění nového oznámení veřejné sbírky pro totožný veřejně prospěšný účel. Ustanovení je speciální ve vztahu k ustanovení § 6 odst. 1 ZVS. To znamená, že nedoplnění oznámení není důvodem k vydání zamítavého rozhodnutí, ale k odložení věci.

§ 5a

(1) Právnické osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. b) bodu 2 a fyzické osoby, oprávněné jednat ve věci sbírky jejich jménem, musí být bezúhonné.

(2) Právnická osoba se nepovažuje za bezúhonnou, jestliže byla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin nebo za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti (§ 217 trestního zákoníku) nebo

poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti (§ 232 trestního zákoníku), pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.

(3) Fyzická osoba se nepovažuje za bezúhonnou, jestliže byla pravomocně odsouzena

a) za úmyslný trestný čin nebo nedbalostní trestný čin proti majetku anebo nedbalostní trestný čin hospodářský, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena, nebo

b) v cizině za čin, jehož znaky jsou obdobné znakům některého z trestných činů uvedených v písmeni a), a ke dni oznámení sbírky nebyl uložený trest vykonán, nebo od nabytí právní moci rozsudku uplynulo méně než pět let nebo méně než pětinašobek doby, na kterou byl uložen trest odnětí svobody.

(4) Za účelem prokázání bezúhonnosti si krajský úřad vyžádá podle zvláštního právního předpisu⁸ výpis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o výpis z evidence Rejstříku trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

S ohledem na zákonné zmocnění plynoucí z ustanovení § 5a odst. 4 ZVS, není namístě požadovat po právnické či fyzické osobě oprávněné jednat ve věcech sbírky předložení výpisu z Rejstříku trestů. Krajský úřad si opatří výpisy z Rejstříku trestů na vlastní náklady.

§ 6

(1) V případě, že příslušný krajský úřad zjistí, že účel oznámené sbírky je v rozporu s tímto zákonem nebo že právnická osoba, která konání sbírky oznámila, nesplnila jiné podmínky stanovené tímto zákonem, rozhodne, že sbírku nelze konat; odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 příslušný krajský úřad zveřejní na své úřední desce.

Rozhodnutí je vydáváno v případě, že je účel oznámené sbírky v rozporu se ZVS (viz § 1 odst. 2) nebo že právnická osoba, která konání sbírky oznámila, nesplnila jiné podmínky stanovené ZVS. Pod pojem „jiné podmínky stanovené zákonem o veřejných sbírkách“ by neměla být podřazována neúplnost oznámení (včetně příloh), neboť neúplnost oznámení nevede k zamítavému rozhodnutí, ale k vyrozumění podle § 5 odst. 6 ZVS (není-li reagováno na výzvu k odstranění nedostatků.) Takovým porušením by mohlo být např. dodání nepravdivého čestného prohlášení (§ 5 odst. 4 písm. b). Vyjde-li nepravdivost údajů uvedených v oznámení o konání sbírky, jakož i v dokladech k němu připojovaných, najevo až po zahájení sbírky, bude se postupovat podle § 21 odst. 1, to znamená, že se musí rozhodnout, že sbírku nelze konat.

⁸ Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

Rozhodnutí dle § 6 odst. 1 ZVS se vydává ve správním řízení podle správního řádu. Musí tudíž splňovat obsahové a formální náležitosti rozhodnutí podle § 67 a násled. správního řádu. Rozhodnutí je vydáváno namísto osvědčení, tudíž musí být vydáno do 30 dnů ode dne přijetí oznámení a doručeno právnické osobě do datové schránky nebo do vlastních rukou, nemá-li datovou schránku. Proti rozhodnutí může podat právnická osoba do 15 dnů ode dne doručení odvolání, které nemá odkladný účinek. Odvolacím orgánem proti rozhodnutí krajského úřadu je podle § 178 odst. 2 správního řádu Ministerstvo vnitra. Toto rozhodnutí lze rovněž přezkoumat v přezkumném řízení či podat žádost o obnovu řízení. V případě sbírky konané krajem je proti rozhodnutí Ministerstva vnitra možné ve stejné lhůtě podat rozklad k ministru vnitra.

Z dikce tohoto ustanovení plyne, že toto rozhodnutí je možno vydat jen u sbírek oznámených. Rozhodnutí podle tohoto ustanovení se vydává v zásadě místo vydání osvědčení. Lze ho vydat i v případě, že již bylo vydáno osvědčení, sbírka ještě nebyla zahájena, ale vyjdou najevo skutečnosti, pro něž by bylo třeba sbírku zakázat (neosvědčit). Osvědčení není správním rozhodnutím a nebrání proto vydání rozhodnutí podle § 6 ZVS v téže věci. Po zahájení sbírky je nutno, vyjdou-li najevo takovéto okolnosti, postupovat podle § 21 ZVS, to jest rozhodnout o zákazu konání sbírky.

Řízení podle tohoto ustanovení je zahajováno na návrh účastníka, kterým je oznámení o konání sbírky. Účastníkem tohoto řízení je jen dotčená právnická osoba.

Po nabytí právní moci se rozhodnutí podle § 6 ZVS zveřejní na úřední desce. Zveřejnění má pouze informativní charakter, nemá účinky oznámení rozhodnutí účastníkovi řízení.

§ 7

Nerozhodne-li příslušný krajský úřad, že sbírku nelze konat, platí, že sbírka je zahájena dnem následujícím po dni doručení osvědčení, pokud právnická osoba neuvede v oznámení jako den zahájení sbírky datum pozdější; dříve nesmí být sbírka zahájena ani propagována.

Předpokládá se, že právnická osoba sama stanoví datum zahájení veřejné sbírky, pouze v případě osvědčení podle § 4 odst. 2 datum zahájení veřejné sbírky stanoví správní orgán, který osvědčení vydává. Může se však stát, že právnická osoba stanoví termín konání sbírky, avšak osvědčení je vydáno až po tomto datu. V takovém případě platí, že sbírka je zahájena dnem následujícím po dni doručení osvědčení. V některých případech je pak možné, že právnická osoba neuvede datum zahájení sbírky a počítá právě se dnem po doručení osvědčení. Jedná se o nejkratší možný termín pro zahájení veřejné sbírky.

Pokud právnická osoba zahájí veřejnou sbírku přede dnem následujícím po dni doručení osvědčení, lze její jednání posoudit jako přestupek podle § 25a odst. 1 písm. c) ZVS, za tento přestupek lze uložit poutu až do 300.000 Kč.

§ 8

(1) Sbírka končí dnem uvedeným právnickou osobou v oznámení podle odstavce 3, dnem uvedeným v oznámení podle § 5 odst. 2 písm. c), nebo dnem uvedeným v rozhodnutí příslušného krajského úřadu podle § 21 odst. 1.

(2) Sbírkou může právnická osoba ukončit kdykoliv přede dnem uvedeným v odstavci 1. Tuto skutečnost právnická osoba oznámí příslušnému krajskému úřadu ve lhůtě podle § 5 odst. 5.

(3) Ukončení sbírky konané na dobu neurčitou právnická osoba písemně oznámí příslušnému krajskému úřadu nejpozději 30 dní před jejím ukončením.

(4) Pokud právnická osoba propagovala sbírku a ukončila ji podle odstavců 2 a 3, je povinna bez zbytečného odkladu seznámit veřejnost s ukončením sbírky srovnatelným způsobem, jakým sbírku propagovala.

(5) Právnická osoba může před ukončením sbírky konané na dobu určitou písemně oznámit příslušnému krajskému úřadu její prodloužení s uvedením nového data ukončení sbírky, a to nejpozději poslední den konání sbírky; ustanovení § 2a tím není dotčeno. U sbírek konaných na dobu určitou po dobu delší než 1 rok zároveň právnická osoba doplní údaj podle § 5 odst. 2 písm. h).

(6) Sbírkou, která byla oznámena jako sbírka konaná na dobu určitou, nelze po zveřejnění jejího osvědčení změnit na sbírku konanou na dobu neurčitou.

Veřejnou sbírku lze ukončit i předčasně, tuto změnu je třeba oznámit správnímu orgánu alespoň pět pracovních dní předem. Vzhledem ke skutečnosti, že ukončením sbírky počíná plynout 3 měsíční lhůta pro zaslání celkového vyúčtování sbírky, je namístě, aby oznámení bylo učiněno v písemné formě nebo ústně do protokolu, aby bylo možné datum ukončení sbírky v případě pochybností doložit. Tato lhůta platí pouze pro veřejné sbírky konané na dobu určitou. Porušení této povinnosti je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. b) ZVS, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 50 000 Kč.

Pokud jde o sbírku konanou na dobu neurčitou, je třeba oznámit datum ukončení alespoň 30 dní předem. Po oznámení termínu ukončení sbírky konané na dobu neurčitou, však může být sbírka ukončena rovněž dříve, jak bylo popsáno výše. Pokud právnická osoba tento termín nedodrží, je možné takové jednání posoudit jako přestupek podle § 25a odst. 1 písm. e) ZVS, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 300.000 Kč.

Oznamovací povinnost vůči veřejnosti podle § 8 odst. 4 ZVS splní právnická osoba oslovením téže cílové skupiny přispěvatelů, která byla oslovena při zahájení nebo v průběhu konání veřejné sbírky. V případě, že přispěvatelé nejsou vyrozuměni o ukončení sbírky právnickou osobou, je možné tuto informaci získat u příslušného krajského úřadu, popřípadě v centrální evidenci veřejných sbírek vedené Ministerstvem vnitra.

Právnícká osoba může veřejnou sbírku konanou na dobu určitou prodloužit. Postačí o tom písemně informovat správní orgán nejpozději poslední den konání veřejné sbírky. Veřejná sbírka v takovém případě může trvat maximálně 3 roky ode dne oznámení konání veřejné sbírky. Pokud právnícká osoba uvede datum pozdější, správní orgán ji vyrozumí o tom, že veřejná sbírka je ukončena nejpozději právě do tří let ode dne oznámení o jejím konání. Veřejnou sbírku lze prodloužit i několikrát, vždy však tak, aby byla ukončena do tří let ode dne oznámení o konání veřejné sbírky. V případě, že oznámením o změně konání veřejné sbírky dojde k tomu, že je sbírka konána po dobu delší než jeden rok, právnícká osoba zároveň uvede datum, ke kterému bude zpracováno roční průběžné vyúčtování.

Lhůta pro oznámení ukončení sbírky na dobu neurčitou podle § 8 odst. 3 ZVS a lhůta pro oznámení prodloužení sbírky na dobu určitou podle § 8 odst. 5 ZVS je zákonnou lhůtou a správní orgán ji proto nemůže změnit. Lze ji považovat za zachovanou, byla-li zásilka obsahující oznámení předána k poštovní přepravě poslední den zákonem stanovené lhůty.

Nedodržení oznamovací povinnosti podle § 8 odst. 5 ZVS lze posoudit jako přestupek podle § 25a odst. 1 písm. b) ZVS, za který lze uložit právnické osobě pokutu až do výše 100.000 Kč. Nedodržení této lhůty pak znamená, že oznámení o změně konání veřejné sbírky je učiněno až po jejím ukončení a v takovém případě je třeba sbírku znovu oznámit.

Pokud právnícká osoba pokračuje v konání veřejné sbírky i po jejím ukončení, jedná se o přestupek podle § 25a odst. 1 písm. d) ZVS, za který lze uložit právnické osobě pokutu až do výše 500.000 Kč.

Sbírku konanou na dobu určitou nelze v případě jejího osvědčení změnit na veřejnou sbírku konanou na dobu neurčitou.

§ 9

(1) Sbírký se konají jedním nebo více z těchto způsobů:

a) shromažďováním příspěvků na předem vyhlášeném zvláštním bankovním účtu (§ 23) zřízeném pro tento účel u banky, a to po dobu uvedenou v oznámení o konání sbírky,

b) sběracími listinami,

c) pokladničkami,

d) prodejem předmětů, jestliže je příspěvek zahrnut v jejich ceně,

e) prodejem vstupenek na veřejná kulturní nebo sportovní vystoupení anebo jiné všeobecně přístupné akce pořádané za účelem získání příspěvku, jestliže je příspěvek zahrnut v ceně vstupenek,

f) dárcovskými textovými zprávami prostřednictvím telekomunikačního koncového zařízení, nebo

g) složením hotovosti do pokladny zřízené právnickou osobou.

(2) Příslušný krajský úřad na žádost právnické osoby, která oznámila konání sbírky, rozhodne o možnosti konat sbírku i jiným způsobem než uvedeným v odstavci 1. Příslušný krajský úřad posoudí navrhovaný jiný způsob z hlediska transparentnosti získávání příspěvků do sbírky a zabezpečení jejich využití a z hlediska souladu s jinými právními předpisy a veřejným pořádkem.

(3) Pokud právnická osoba hodlá konat sbírku jiným způsobem podle odstavce 2 zároveň s některým ze způsobů uvedených v odstavci 1 a pro tento způsob jí lze konání sbírky osvědčit, příslušný krajský úřad jí sbírku pro způsob konání podle odstavce 1 osvědčí.

(4) Ustanovení zákona o cenách o nepřiměřeném hospodářském prospěchu⁹ se na výši částky placené na sbírku při prodeji podle odstavce 1 písm. d) a e) nevztahuje.

Sbírku je možno konat jedním ze způsobů nebo jakoukoli kombinací dvou a více způsobů, případně všemi způsoby najednou.

Způsoby konání sbírky lze v průběhu konání měnit, to jest rozšiřovat nebo zužovat, jedná se o změnu údajů uvedených v oznámení o konání veřejné sbírky. Právnická osoba tak do pěti pracovních dnů musí informovat příslušný krajský úřad podle § 5 odst. 5 ZVS. V situaci, kdy právnická osoba v průběhu konání sbírky přestane některý ze způsobů využívat, je účelné tuto skutečnost oznámit příslušnému krajskému úřadu, byť se nejedná o změnu údajů ve smyslu § 5 odst. 5 ZVS. Je tak na zvážení právnické osoby, kdy a v jaké míře chce jednotlivých způsobů používat. Oznámení o změně způsobu konání veřejné sbírky příslušný krajský úřad vezme na vědomí, a v souladu s principem dobré správy o tom vyrozumí právnickou osobu.

Ustanovení § 9 odst. 2 ZVS představuje pro právnickou osobu možnost, jak konat veřejnou sbírku i zákonem neupraveným způsobem. Je tak dána možnost reagovat na nové způsoby získávání peněžních prostředků, aniž by se musel měnit právní předpis. Je však třeba, aby právnická osoba v žádosti popsala způsob konání sbírky do takové míry, jenž umožňuje příslušnému krajskému úřadu posoudit, zda zamýšlený způsob není v rozporu se zákonem a zda lze provést účinnou kontrolu objemu vybraných příspěvků. Může jít např. o pronájem reklamního prostoru na webových stránkách, kdy se výše příspěvků z ceny pronájmu odvíjí od návštěvnosti daného reklamního banneru (jedná se zpravidla o obdélníkový obrázek či animaci, případně interaktivní grafiku zobrazenou nejčastěji poblíž okraje internetové stránky).

O možnosti konat veřejnou sbírku jiným způsobem se vydává rozhodnutí. Při vedení řízení a vydání rozhodnutí se postupuje obdobně jako v případě rozhodnutí

⁹ § 2 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách.

podle § 6 ZVS.¹⁰ Jedná se o rozhodnutí o žádosti, které krajský úřad buď vyhoví, nebo řízení zastaví.

V případě, kdy právnická osoba vedle žádosti podle § 9 odst. 2 ZVS uvede v oznámení také některý ze způsobů konání upravených v § 9 odst. 1 ZVS, osvědčí krajský úřad při splnění ostatních náležitostí oznámení alespoň tento způsob konání. Lze tak umožnit konání sbírky, v mezidobí rozhodování o žádosti podle § 9 odst. 2 ZVS, ač lhůta pro vydání osvědčení je v zásadě totožná s lhůtou pro vydání rozhodnutí podle správního řádu.

§ 10

(1) Sběrací listiny musí být postupně očíslovány, vydány jen v jednom originálním vyhotovení a opatřeny otiskem razítka a podpisy statutárních orgánů právnické osoby; musí dále obsahovat

a) název právnické osoby,

b) účel sbírky,

c) datum a označení příslušného krajského úřadu, kterému byla sbírka oznámena, a datum přijetí oznámení podle § 4 odst. 1,

d) území, na němž se sbírka bude konat, a dobu, po kterou se sbírka bude konat,

e) jméno, příjmení, popřípadě též titul a vědeckou hodnost a dále datum narození, adresu místa trvalého pobytu a číslo občanského průkazu fyzické osoby pověřené prováděním sbírky a pořadové číslo jí vydané plné moci (§ 14 odst. 1),

f) sloupec pro vyznačení výšky poskytnutých příspěvků a sloupec pro podpisy přispěvatelů.

(2) Nejde-li o obec nebo kraj nebo v hlavním městě Praze městskou část, musí právnická osoba předložit obecnímu úřadu, v územně členěném statutárním městě úřadu městského obvodu (městské části), v hlavním městě Praze úřadu městské části, (dále jen „obecní úřad“), v jehož územním obvodu se má sbírka konat, sběrací listiny mající náležitosti uvedené v odstavci 1 se žádostí o ověření jejich počtu a náležitostí a zároveň předloží obecnímu úřadu k nahlédnutí originál nebo kopii osvědčení; o ověřeném počtu sběracích listin vydá obecní úřad právnické osobě potvrzení pro účely vyúčtování sbírky.

(3) Koná-li sbírku sběracími listinami obec, předloží sběrací listiny podle odstavce 2 příslušnému krajskému úřadu, koná-li sbírku kraj, předloží sběrací listiny Ministerstvu vnitra (dále jen "ministerstvo").

(4) Fyzické osoby pověřené prováděním sbírky dbají, aby přispěvatelé

¹⁰ Blíže k vydání rozhodnutí viz text k § 6 ZVS.

v příslušném sloupci sběrací listiny vyznačili poskytnutý příspěvek a podepsali se.

Za situace, kdy veřejnou sbírku koná obec, kraj nebo městská část v Praze jsou podle § 10 odst. 3 ZVS příslušnému správnímu orgánu předkládány pouze sběrací listiny k ověření jejich náležitostí a počtu. Předložení originálu nebo kopie osvědčení by v takovém případě nebylo účelné, neboť nadřízený správní orgán osvědčení vydal. Právnícké osoby totiž obecnímu úřadu v místě konání sbírky předkládá osvědčení, za účelem prokázání skutečnosti, že sbírku opravdu koná.

Podle § 10 odst. 4 ZVS má fyzická osoba pověřená prováděním sbírky povinnost zajistit vyznačení výše příspěvku a podpisu příspěvatele na sběrací listině. S ohledem na ochranu osobních údajů příspěvatele upravenou v ustanovení § 17 ZVS je vyloučeno, aby sběrací listina obsahovala jiné identifikační údaje příspěvatele (např. jméno, příjmení, datum narození atd.).

Porušení povinnosti podle § 10 odst. 2 ZVS (předložit obecnímu úřadu sběrací listiny) nebo porušení povinnosti podle § 10 odst. 4 ZVS (zajištění vyznačení výše příspěvku a podpisu) je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. f) ZVS, za který lze uložit pokutu až do výše 50.000 Kč.

Za splnění povinnosti podle § 10 odst. 4 ZVS odpovídá s ohledem na ustanovení § 20 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 250/2016 Sb.“), právnická osoba konající sbírku¹¹.

§ 11

(1) Provádí-li se sbírka pokladničkami, musí právnická osoba předem oznámit jejich počet a umístění obecnímu úřadu, v jehož územním obvodu budou pokladničky rozmístěny, nebo oznámit, že pokladničky budou přenosné, a zabezpečit pokladničky proti odcizení. Pokladničky musí právnická osoba dále zabezpečit proti neoprávněnému otevření, a to tak, aby bez porušení tohoto zabezpečení nemohl být jejich obsah vyjmut; takto zabezpečené pokladničky obecní úřad zapečetí.

(2) Má-li být stejná pokladnička použita ke konání sbírky ve správních obvodech více obecních úřadů, právnická osoba ji viditelně opatří nápisem „putovní pokladnička“; pečetí ji obecní úřad, v jehož správním obvodu má právnická osoba konající sbírku sídlo; má-li být použito více putovních pokladniček ke konání jedné sbírky, označují se jednou číselnou řadou pro všechny správní obvody, v nichž mají být použity.

(3) Otevření pokladničky s uvedením data pracovního dne, místa a hodiny otevření musí právnická osoba oznámit nejméně 3 pracovní dny předem obecnímu úřadu, v jehož správním obvodu pokladničku umístila. Otevření putovní pokladničky se oznamuje obecnímu úřadu, v jehož správním

¹¹ Vztah zákona o veřejných sbírkách a zákona č. 250/2016 Sb. je blíže popsán v textu k ustanovení § 25b.

obvodu má právnická osoba konající sbírku sídlo.

(4) Otevření pokladničky musí být přítomni oprávněný zástupce právnické osoby a 1 zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu. Koná-li sbírku obec, musí být přítomni 3 zástupci obce, z nichž 1 je zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu; jde-li o sbírku kraje, 3 zástupci kraje, z nichž 1 je zaměstnancem kraje zařazeným do krajského úřadu; zástupci si navzájem prokážou svoji totožnost. V zápise o provedeném otevření pokladničky potvrdí svými podpisy výši finanční částky vyjmuté z pokladničky. Vyhotovený zápis je součástí dokladů předkládaných k provedení kontroly vyúčtování sbírky.

(5) Koná-li sbírku pokladničkami obec nebo kraj na svém území, neoznamuje podle odstavce 1 umístění pokladniček a při jejich otevření nepostupuje podle odstavce 3. O provedeném otevření pokladničky se vyhotoví zápis podle odstavce 4 s uvedením míst, kde byly pokladničky umístěny.

Právnická osoba je povinna předem oznámit obecnímu úřadu, v jehož územním obvodu budou pokladničky rozmístěny, jejich počet a rozmístění (případně, že jsou přenosné). Ustanovení § 11 ZVS umožňuje konat veřejnou sbírku prostřednictvím 3 druhů pokladniček:

- Tzv. „pevné“ pokladničky, které mají být umístěny v územním obvodu jedné obce (případně městské části). Tyto pokladničky pečeti obecní úřad této obce, v jejímž území budou umístěny a není přítom rozhodné sídlo právnické osoby konající sbírku.
- Tzv. „přenosné“ pokladničky, které mají být přenášeny, avšak pouze v územním obvodu jedné obce. I tyto pokladničky pečeti obecní úřad této obce, v jejímž územním obvodu budou přenášeny a taktéž není rozhodné, kde má sídlo právnická osoba konající sbírku.
- Tzv. „putovní“ pokladničky, které mohou být použity v územních obvodech více obcí, přičemž tak mohou „putovat“ např. po území celé republiky. Tyto pokladničky pečeti na rozdíl od předešlých obecní úřad obce, v jejímž územním obvodu má právnická osoba konající sbírku sídlo.

Zapečetění pokladničky

V zájmu předcházení možnému zneužití hotových peněz z pokladniček je právnická osoba zároveň povinna zabezpečit pokladničku proti odcizení a neoprávněnému otevření. Pokladnička by tedy měla být zhotovena tak, aby jí bylo možno otevřít pouze jedním způsobem, který je při jejím používání blokován pečeti obecního úřadu. Pokud příslušný obecní úřad shledá, že pokladnička splňuje zákonné požadavky, zapečetí pokladničku takovým způsobem, aby do otevření pokladničky bylo znemožněno vyjmutí jejího obsahu.

Přesto, že zákon o veřejných sbírkách výslovně nestanovuje obecnímu úřadu povinnost evidovat zapečetěné pokladničky, je z praktických důvodů účelné vytvoření písemného zápisu o zapečetění pokladničky, který se poskytne taktéž právnické osobě. Obecní úřad pak má přehled o počtu a stavu pokladniček a může případně informovat příslušný krajský úřad o možném pochybení při konání sbírky. Např. za

situace, kdy právnická osoba sice pokladničku zapečetila, ale přes dobu uplynulou od ukončení sbírky nedošlo k jejímu otevření, nebo se „pevná“ pokladnička nenachází na sděleném místě. Z obdobných důvodů je taktéž vhodné, aby obecní úřady v jednotlivých případech oznamovaly počet zapečetěných pokladniček krajským úřadům, neboť tato informace má podstatný význam při provádění kontrol podle § 24 ZVS.

Zákon o veřejných sbírkách neuvádí, zda je třeba obecnímu úřadu oznamovat vedle umístění pevných a přenosných pokladniček taktéž, že na jeho území se bude nacházet pokladnička **putovní**, nicméně se jeví jako účelné, aby obecní úřad měl vždy povědomí o tom, kolik a jakých pokladniček je na jeho území umístěno, pokud veřejnou sbírku nekoná kraj.

Otevření pokladničky

K otevření pokladničky může dojít jak v průběhu konání sbírky, tak po jejím ukončení a v zásadě na kterémkoli vhodném místě, tedy nejen na obecním úřadě, nebo v místě, kde byla pokladnička umístěna. Obecnímu úřadu však musí být místo a čas otevření pokladničky právnickou osobou oznámeno alespoň 3 pracovní dny předem. Otevření a zjištění obsahu jednotlivých pokladniček musí být provedeno výhradně zaměstnancem obecního úřadu, a to osobně. Ke každé pokladničce musí být vypracován samostatný zápis o otevření, v němž zaměstnanec obce svým podpisem potvrdí výši zjištěných peněžních prostředků. V případech, kdy právnická osoba při konání sbírky využívá většího počtu pokladniček, musí zohlednit, že některé obecní úřady nebudou, s ohledem na vytíženost a personální zajištění, schopny provést otevření pokladniček v rámci jednoho dne.

Za oprávněného zástupce právnické osoby přítomného otevření pokladničky lze považovat:

- statutární orgán právnické osoby, který za právnickou osobu jedná obecně,
- osobu oprávněnou jednat ve věcech veřejné sbírky za právnickou osobu podle § 5 odst. 1 písm. b) bod 2 ZVS,
- fyzickou osobu, která právnickou osobu zastupuje na základě plné moci.

Fyzické osobě, která právnickou osobu zastupuje před obecním úřadem při otevření pokladniček a následném vybírání peněžních prostředků, postačí plná moc bez ověřených podpisů statutárních orgánů právnické osoby. Obecní úřad při otevření pokladniček nemá zákonný důvod pro to, aby mohl požadovat předložení plné moci s ověřenými podpisy statutárních orgánů právnické osoby. Zákon o veřejných sbírkách takovou povinnost nestanoví a správní orgány v souladu se základní zásadou zakotvenou v čl. 2 Ústavy mohou státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.

V případě konání sbírek obcemi či kraji na jejich vlastním území se umístění pokladniček neoznamuje a při jejich otevření se nepostupuje podle § 11 odst. 2 ZVS. Přesto lze doporučit, koná-li sbírku kraj, aby došlo k informování dotčených obcí o tom, že na jejich území bude veřejná sbírka probíhat. Předejde se tak zbytečným dohadům o oprávněnosti sbírky a navíc obce mohou o konání sbírky vhodným způsobem vyrozumět své občany, a tím přispět k propagaci sbírky. Koná-li sbírku

obec, musí být otevření pokladničky přítomni 2 zástupci obce a 1 zaměstnanec obecního úřadu. Obdobně je tomu, koná-li sbírku kraj. Zástupcem obce či kraje může být jednak osoba, která obec či kraj zastupuje ze zákona (starosta a hejtman) a dále jakákoliv jí pověřená jiná osoba.

Porušení jakékoliv povinnosti týkající se pokladniček je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. g) ZVS, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 300.000 Kč. Vyšší pokutu je namístež uložit v případě, kdy právnická osoba získává peněžní příspěvky do nezapečetěné pokladničky a tím znemožňuje účinnou kontrolu svých zisků.

§ 12

(1) Provádí-li se sbírka prodejem předmětů, v jejichž ceně je zahrnut příspěvek, vyznačí se na nich zřetelně výše tohoto příspěvku, je-li to možné nebo účelné. Právnická osoba dále vyvěsí v prostoru, kde se takové předměty prodávají, oznámení, v němž je uvedeno, kdo sbírku koná, k jakému účelu, výše příspěvku a kterému příslušnému krajskému úřadu byla sbírka oznámena.

(2) Koná-li se sbírka prodejem předmětů, vede právnická osoba o předmětech určených k tomuto prodeji evidenci, v níž je uvedeno, kolik předmětů bylo určeno k prodeji, jak byly získány, například nákupem, vlastní výrobou nebo darem, výše nákladů na pořízení předmětů, výše příspěvku za jeden předmět, kolik předmětů bylo skutečně prodáno, jaký byl celkový objem příspěvků získaných prodejem předmětů a jak bylo naloženo s předměty, které se nepodařilo prodat. Do hrubého výtěžku sbírky se zahrnuje výše příspěvku.

Výtěžkem sbírky je v případě konání sbírky tímto způsobem nikoli celková cena předmětu, ale pouze příspěvek, jehož výše je určena v oznámení (§ 5 odst. 2 písm. g) ZVS). Příspěvek však může být stanoven až do výše 100 % z ceny předmětu. Právnická osoba by měla výši příspěvku vyznačit přímo na prodávaném předmětu. Pokud tak nemůže z racionálních důvodů učinit, je v každém případě povinna informace o veřejné sbírce včetně výše příspěvku umístit v prostoru, kde se sbírka koná. Pokud se veřejná sbírka koná např. na veřejném prostranství, postačí, pokud má tyto informace prodejce viditelně uvedené u sebe.

Místa, kde může k prodeji předmětů docházet, nejsou vymezena pozitivním způsobem, ale negativně, prostřednictvím ustanovení § 15 ZVS, které stanoví omezení pro konání sbírek tímto způsobem. Podle posledně citovaného ustanovení se tímto způsobem realizovaná sbírka nesmí konat v prostředcích veřejné dopravy a prostorách pro cestující. V jiných veřejně přístupných prostorách je možno konat sbírku jen se souhlasem jejich provozovatele nebo majitele.¹²

Pokud právnická osoba nevyvěsí v prostoru, kde se předměty prodávají, informace o veřejné sbírce, dopouští se přestupku podle § 25a odst. 1 písm. h) ZVS, za který jí lze uložit pokutu až do výše 500.000 Kč.

¹² K důvodům těchto omezení viz text k § 15 ZVS.

Právnícká osoba konající sbírku je povinna vést o prodeji předmětů evidenci, kterou je snadno kontrolovatelné, kolik předmětů bylo reálně prodáno a jak velký příspěvek do veřejné sbírky byl získán. Nevedení evidence o předmětech určených k prodeji je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. i) ZVS, za který lze právnícké osobě uložit pokutu až do výše 500.000 Kč.

§ 13

(1) Při veřejných kulturních a sportovních vystoupeních nebo jiných všeobecně přístupných akcích pořádaných za účelem získání příspěvku uvede právnícká osoba na vstupenkách výši příspěvku a pořadové číslo vstupenky. Dále vyvěsí u vchodu do prostoru, kde se takové vystoupení nebo akce koná, na zřetelně viditelném místě oznámení, v němž je uvedeno, kdo je pořadatelem takového vystoupení nebo akce, kterému příslušnému krajskému úřadu byla sbírka oznámena, k jakému účelu se koná a kolik vstupenek bylo vytištěno. Tyto údaje uvede právnícká osoba na všech veřejných oznámeních o takovém vystoupení nebo akci.

(2) Koná-li se sbírka prodejem vstupenek na veřejná kulturní nebo sportovní vystoupení anebo jiné všeobecně přístupné akce pořádané za účelem získání příspěvku, vede právnícká osoba o vstupenkách určených k prodeji evidenci, v níž je uvedeno, kolik vstupenek bylo určeno k prodeji, jaká je výše příspěvku, kolik vstupenek bylo skutečně prodáno, celkový objem příspěvků získaný z prodeje vstupenek a jak bylo naloženo se vstupenkami, které nebyly prodány. Do hrubého výtěžku sbírky se zahrnuje výše příspěvku.

Jinými veřejnými akcemi jsou např. vzdělávací akce (semináře), na něž je vybíráno vstupné, které má být následně použito k veřejně prospěšnému účelu – např. k tomu, k němuž se vztahovala přednáška (př. přednáška o léčbě rakoviny – výtěžek ze vstupného na výzkum léčby rakoviny). Za veřejné akce lze považovat též pořádání turistických prohlídek či vyhlídkových jízd dopravními prostředky (např. autobusové turistické vyhlídky).

Pokud právnícká osoba na vstupence neuvede výši příspěvku a pořadové číslo, nebo nevyvěsí u vchodu do prostoru, kde se vystoupení nebo akce koná oznámení, dopustí se přestupku podle § 25a odst. 1 písm. j) ZVS, za který lze právnícké osobě uložit pokutu až do výše 100.000 Kč.

Výtěžkem sbírky je v případě konání sbírky tímto způsobem nikoli celková cena vstupenky, ale pouze příspěvek, jehož výše je určena v oznámení (§ 5 odst. 2 písm. g) ZVS).¹³ Obdobně jako v případě prodeje předmětů, však může být výše příspěvku stanovena až do výše 100 % z ceny vstupenky.

Stejně jako u konání veřejné sbírky prodejem předmětů je i zde vyžadována evidence prodaných vstupenek. Nevedení evidence o vstupenkách je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. k) ZVS, za který lze právnícké osobě uložit pokutu až do výše 100.000 Kč.

¹³ Viz též text § 1 ZVS.

Jak v případě prodeje předmětů podle § 12, tak v případě prodeje vstupenek podle § 13 ZVS nelze považovat za protiprávní, pokud příspěvatel zaplatí za zboží i více, než je požadováno.

§ 14

(1) Fyzická osoba pověřená prováděním sbírky se na požádání vykáže kopií osvědčení příslušného úřadu, plnou mocí právnické osoby, která obsahuje jméno, příjmení, popřípadě též titul a vědeckou hodnost a dále datum narození, adresu místa trvalého pobytu a číslo občanského průkazu nebo cestovního dokladu této fyzické osoby a údaje uvedené v § 10 odst. 1 písm. a) až d); plná moc musí být opatřena pořadovým číslem, podpisy statutárních orgánů právnické osoby a otiskem jejího razítka.

(2) Prováděním sbírky nelze pověřit fyzickou osobu mladší 15 let a fyzickou osobu, která není plně svéprávná.

Fyzické osoby pověřené prováděním, respektive konáním sbírky, jsou ty osoby, které realizují konkrétní úkony k zabezpečení sbírky (typicky jde o osoby chodící s pokladničkami, dohlížející na podpisy sběracích listin, prodávající předměty atp.). Těchto osob může být neomezený počet. Zákon přímo počítá s tím, že jich pravděpodobně bude více, proto také zakotvuje povinnost číslovat plné moci, které jsou jim uděleny. Podpisy statutárních orgánů právnické osoby na plné moci nemusí být úředně ověřeny. Za fyzickou osobu pověřenou prováděním sbírky nelze považovat osobu, která sbírku pouze propaguje, tedy nepřijímá žádné peněžní prostředky.

Požádat o předložení plné moci při konání veřejné sbírky může kdokoli. Osoba žádající o předložení plné moci však není oprávněna požadovat od fyzické osoby pověřené konáním sbírky předložení dokladu totožnosti za účelem zjištění, zda údaje obsažené v plné moci odpovídají skutečnosti.

Porušení povinnosti uvedené v tomto ustanovení je přestupkem, za který lze fyzické osobě uložit pokutu až do výše 10.000 Kč.

Vzhledem k tomu, že jde o nakládání s peněžními prostředky, měla by osoba pověřená prováděním sbírky mít i určitou rozumovou vyspělost pro takovou činnost. Prováděním sbírky tak lze pověřit pouze osobu, která dovršila přinejmenším věku 15 let (to znamená, že prvním dnem, kdy sbírku provádí, je nejdříve den jejich 15. narozenin) a je plně svéprávná.

Pokud právnická osoba pověří konáním veřejné sbírky osobu mladší 15 let, nebo osobu s omezenou svéprávností, dopouští se přestupku podle § 25a odst. 1 písm. l) ZVS, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 100.000 Kč.

§ 15

Sbírky prováděné sběracími listinami, prodejem předmětů nebo vstupenek na veřejná kulturní a sportovní vystoupení nebo jiné všeobecně přístupné akce, v jejichž ceně je zahrnut příspěvek, se nesmějí konat v prostředcích veřejné dopravy a prostorách pro cestující; v jiných veřejně

přístupných prostorách je možno je konat jen se souhlasem jejich provozovatele nebo majitele.

Za veřejnou dopravu je v prostředí ČR z hlediska zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nutno považovat veřejnou drážní dopravu (železniční, tramvajovou, trolejbusovou a lanovou), veřejnou linkovou dopravou (linkovou osobní dopravu, kyvadlovou dopravu, příležitostnou osobní dopravu, taxislužbu), dále rovněž veřejnou vodní dopravu (např. přívozy na území hlavního města Prahy). Obdobně je podle zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, za veřejnou dopravu považována i doprava letecká.

Prostory pro cestující pak představují místa, která slouží k nástupu či výstupu z určitého dopravního prostředku (např. vestibul nástupiště metra, nástupiště vlakového nádraží, nástupní ostrůvky atd.).

Důvodem omezení konání veřejných sbírek v určitých místech jsou možné negativní dopady takové aktivity. Např. prodej vstupenek v prostředcích městské hromadné dopravy by mohl ohrozit jak zdraví cestujících (úraz v důsledku pádu), tak jejich majetek (odklon pozornosti vytváří příležitost pro kapesní zloděje). Taktéž se jedná o malé uzavřené prostory, kdy tlak okolí může působit nepříjemně na možné přispěvatele, budou např. „nuceni“ přispět na sbírku, když přispívají i ostatní. V dopravních prostředcích se také lidé takové situaci nemohou vyhnout, byli by např. nuceni vystoupit dříve, než je jejich cílová stanice. Při vybírání příspěvku do veřejné sbírky na veřejných prostranstvích má pak každý větší možnost se nepříjemné situaci a možnému nátlaku snadněji vyhnout.

Konání veřejné sbírky na místech, kde je to zakázáno je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. m) ZVS, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 50.000 Kč.

§ 16

V případě konání sbírky dárcovskými textovými zprávami prostřednictvím telekomunikačního koncového zařízení je poskytovatel veřejně dostupné telefonní služby, jejímž prostřednictvím jsou příspěvky získávány, povinen poskytnout právnické osobě konající sbírku informaci o počtu zaslaných zpráv a odpovídající částku poukázaných prostředků v Kč, jestliže o to požádá.

Dárcovské textové zprávy jsou v současnosti omezeny pouze na veřejnosti nejznámější DMS poskytované spolkem Fórum dárců. Je pak třeba doplnit, že část prémiové SMS je stržena operátorem na provozní náklady.

Pokud právnická osoba koná veřejnou sbírku tímto způsobem, je třeba, aby si smluvně zajistila, že bude dostávat informace o počtu zaslaných zpráv a výši získaných příspěvků. Znalost těchto údajů je nezbytným podkladem pro kontrolu vyúčtování.

Dále je nutno uvést, že službu DMS poskytovanou Fórem dárců mohou v současné době využívat pouze nestátní neziskové organizace.¹⁴ Provozování služby DMS je totiž založeno na smluvní bázi mezi Fórem dárců z.s., Asociací provozovatelů mobilních sítí a firmou Advanced Telecom Services, s.r.o. Jedná se o soukromoprávní subjekty, které nemají povinnost poskytovat určitou službu ze zákona a záleží tak výlučně na jejich úvaze, zda službu zpřístupní i jiným osobám.

§ 16a

Koná-li se sbírka složením hotovosti do pokladny zřízené právnickou osobou, účtuje právnická osoba o takovémto vkladu položkově způsobem jednoznačně identifikujícím vazbu vkladu do pokladny na sbírku v souladu s § 23 tohoto zákona.

Dle § 23 odst. 1 ZVS je právnická osoba povinna pro každou sbírku zřídit samostatný bankovní účet, na který převede hrubý výtěžek sbírky. Na uvedený účet je tudíž třeba převést i veškeré peněžní prostředky složené v hotovosti do pokladny právnické osoby.

§ 17

Právnická osoba konající sbírku nesmí zveřejňovat ani poskytovat, nevyplyvá-li ze zvláštního právního předpisu něco jiného, žádné údaje o osobách, které poskytly příspěvek, s výjimkou údajů podle § 10 odst. 1 písm. f) nebo případů, kdy s tím osoby, které poskytly příspěvek, předem vyslovily souhlas.

Má-li právnická osoba v úmyslu za účelem splnění povinnosti podle § 23 odst. 1 ZVS zřídit pro konání sbírky transparentní bankovní účet, musí přitom zohlednit, že při převodu peněžní částky z účtu na účet banky běžně automaticky uvádějí jméno majitele účtu i číslo jeho účtu. Tyto osobní údaje jsou následně viditelné v rámci přehledu transparentního účtu, čímž by došlo k porušení výše uvedené povinnosti. Dle stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů č. 4/2014 ze dne 11. 9. 2014 v obecné rovině platí, že pokud bude fyzická osoba provádět platbu na transparentní účet, a bude o povaze tohoto účtu předem a prokazatelně informována, lze provedení platby považovat za souhlas se zpracováním, a tedy i zveřejněním osobních údajů. Použití transparentního účtu tak není vyloučeno za předpokladu, že právnická osoba předem informuje příspěvatele (např. pomocí webových stránek) o tom, že účet, na který budou přispívat, je transparentní a příspěvkem na tento účet souhlasí se zveřejněním údajů.

Výše uvedené nedopadá na situace, kdy jsou vybrané peněžní prostředky složeny na účet vkladem v hotovosti (pokladničky, prodej předmětů a vstupenek, sběrací listiny atd.), neboť fyzická osoba která vklad realizuje, nemusí osobní údaje bankovní instituci poskytnout, resp. vyjádřit souhlas s jejich zveřejněním.

¹⁴ Viz <https://www.darcovskasms.cz/>

Povinnost zachovávat mlčenlivost o osobních údajích fyzických osob je pak také upravena v nařízení evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

Porušení této povinnosti je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. n) ZVS, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 300.000 Kč.

§ 18

Tatáž právnická osoba nesmí ke stejnému účelu konat několik sbírek souběžně. Konání další sbírky ke stejnému účelu může právnická osoba oznámit příslušnému krajskému úřadu až po ukončení a řádném vyúčtování předchozí sbírky.

Řádným vyúčtováním je nutno rozumět konečné vyúčtování, které bylo příslušným krajským úřadem schváleno. Došlo-li k odvodu výtěžku sbírky do rozpočtu kraje na základě rozhodnutí vydaného podle § 24 odst. 3 věty šesté ZVS, považuje se sbírka za řádně vyúčtovanou dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Nesplnění podmínky § 18 je důvodem k vydání rozhodnutí podle § 6 odst. 1 ZVS z důvodu nesplnění jiných podmínek stanovených zákonem o veřejných sbírkách.

§ 19

(1) Změnit účel konané sbírky lze pouze v případě, že původní účel sbírky zanikl. Pokud účel sbírky zanikl před jejím zahájením, sbírka se nezahájí. Právnická osoba, která hodlá pokračovat v konání sbírky pro změněný účel, je povinna dosavadní konání sbírky zastavit a tuto skutečnost spolu s oznámením změny účelu sbírky písemně oznámit příslušnému krajskému úřadu tak, aby oznámení změny účelu sbírky obdržel nejpozději 30 dnů před datem, od kterého právnická osoba hodlá pokračovat v konání sbírky pro změněný účel. V případě, že výtěžku sbírky má být po změně účelu použito v zahraničí, postupuje právnická osoba podle § 5 odst. 3 písm. b).

(2) Při zjišťování, zda sbírku lze pro změněný účel konat, postupuje příslušný krajský úřad podle § 6.

(3) Neshledá-li příslušný krajský úřad důvody, pro něž nelze sbírku dále pro změněný účel konat, osvědčí právnické osobě datum přijetí oznámení změny účelu sbírky. Je-li v oznámení změny účelu sbírky navrženo z důvodů uvedených v § 4 odst. 2 pokračování v konání sbírky ve lhůtě kratší než 30 dnů od přijetí tohoto oznámení, stanoví příslušný krajský úřad v osvědčení den, od něhož bude konání sbírky pokračovat. Pro doručování a zveřejňování osvědčení platí obdobně § 4 odst. 1 a 2.

(4) Neshledá-li příslušný krajský úřad důvody, pro něž sbírku nelze pro změněný účel konat, může být sbírka propagována a v jejím konání pro

změněný účel může být pokračováno nejdříve dnem následujícím po dni uvedeném v osvědčení krajského úřadu o oznámení změny účelu sbírky.

(5) Pokud právnická osoba propagovala sbírku, je povinna bez zbytečného odkladu seznámit veřejnost se změnou účelu sbírky srovnatelným způsobem, jakým sbírku propagovala.

Toto ustanovení rozlišuje při zániku účelu sbírky dvě situace, přičemž detailní úprava postupu právnické osoby i krajského úřadu se týká pouze pokračování v konání sbírky se změněným účelem.

Zánik účelu před zahájením sbírky

Zanikne-li účel sbírky v mezidobí od jejího oznámení do jejího zahájení, musí právnická osoba o této skutečnosti krajský úřad vyrozumět. Za situace, kdy se tudíž sbírka vůbec nezahájí, vezme krajský úřad uvedenou skutečnost pouze na vědomí.

Zánik účelu a jeho změna po zahájení sbírky

Za změnu se nepovažuje pouhé upřesnění účelu sbírky nebo jeho nepatrné rozšíření, pokud původně oznámený účel zůstává v podstatě nezměněn. Takovéto upřesnění (drobné rozšíření) by měla právnická osoba konající sbírku oznámit příslušnému krajskému úřadu. V tomto směru je ovšem třeba doporučit, aby právnická osoba takovou „změnu“ předem projednala s příslušným krajským úřadem. Hranice mezi pouhým doplněním účelu a jeho změnou nemusí být vždy jasná a právnická osoba, která by výtěžek ze sbírky použila na takto „rozšířený“ účel by se mohla ocitnout v situaci, kdy krajský úřad tento způsob využití výtěžku bude považovat za neakceptovatelný.

Pokud je krajskému úřadu oznámeno „doplnění“ účelu veřejné sbírky a tento úřad vyhodnotí, že jde již o změnu účelu sbírky, je vhodné, aby o tom neprodleně vyrozuměl dotčenou právnickou osobu. Současně ji poučí o následcích konání sbírky na změněný účel v rozporu s ustanovením § 19 ZVS. V případě nerespektování tohoto upozornění pak může krajský úřad konání sbírky podle § 21 odst. 2 ZVS dočasně zastavit, a pokud právnická osoba nezjedná nápravu ve stanovené lhůtě, rozhodne, že sbírku nelze konat. Vzhledem k tomu, že změněný účel nebyl řádně osvědčen, jedná se pak o sbírku konanou bez oznámení, o jejímž výtěžku rozhodne krajský úřad podle § 22 odst. 1 ZVS.

Ustanovení § 19 ZVS nedopadá na situace, kdy při konání sbírky právnická osoba, která sbírku konala, zjistí, že výtěžek ani z části nepostačuje k realizaci veřejně prospěšného účelu sbírky. V takovém případě je řešením použití ustanovení § 24 odst. 3 ZVS, kdy krajský úřad vzhledem k tomu, že výtěžek nebyl použit k účelu, pro který byla sbírka původně konána, rozhodne o odvedení výtěžku do rozpočtu kraje a o účelu, k němuž může být použit.

Ačkoli ustanovení § 19 odst. 3 ZVS pro vydání osvědčení výslovně lhůtu nestanovuje, analogicky lze dovodit, že stejně jako při oznámení nové sbírky činí tato lhůta 30 dnů ode dne doručení oznámení o zastavení konání sbírky a změně jejího účelu příslušnému krajskému úřadu.

Porušení některé z povinností zakotvených v § 19 odst. 1, 4 a 5 ZVS je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. o) téhož zákona, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 500.000 Kč.

§ 20

(1) Zanikl-li účel sbírky po jejím zahájení a právnická osoba nemá v úmyslu pokračovat v konání sbírky pro změněný účel, je povinna konání sbírky bez zbytečného odkladu ukončit a tuto skutečnost neprodleně písemně oznámit příslušnému krajskému úřadu. Zároveň právnická osoba oznámí využití dosud nepoužitého čistého výtěžku sbírky nebo jeho zbytku pro jiný účel, pro který lze sbírku podle tohoto zákona konat. Tento výtěžek nebo jeho zbytek může použít pro jiný účel jen se souhlasem příslušného krajského úřadu. Se změnou využití čistého výtěžku sbírky nebo jeho zbytku je právnická osoba povinna bez zbytečného odkladu seznámit veřejnost srovnatelným způsobem, jakým sbírku propagovala.

(2) Obdobně se podle odstavce 1 vět druhé až čtvrté postupuje v případě, že účel sbírky zanikl po jejím ukončení, avšak před použitím čistého výtěžku nebo jeho zbytku.

(3) Nelze-li v případech podle odstavců 1 a 2 použít čistý výtěžek sbírky nebo jeho zbytek pro účel oznámený právnickou osobou, neboť tento účel je v rozporu se zákonem, rozhodne o účelu, k němuž bude výtěžek použit, podle tohoto zákona příslušný krajský úřad a rozhodnutí zveřejní na své úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup (dále jen „internetové stránky“).

Obdobně jako ustanovení § 19 ZVS řeší ustanovení § 20 téhož zákona postup při zániku účelu sbírky, avšak za situace, kdy právnická osoba nemá v úmyslu pokračovat v konání sbírky pro změněný účel.

Pro případy, kdy příslušný krajský úřad zjistí, že čistý výtěžek sbírky nebo jeho zbytek nelze pro rozpor se zákonem použít pro účel oznámený právnickou osobou, je stanovena povinnost uvedeného úřadu rozhodnout o jiném využití čistého výtěžku nebo jeho zbytku. Jde opět o rozhodnutí vydávané v rámci správního řízení podle správního řádu.¹⁵ Ve výroku rozhodnutí se tak právnické osobě uloží použít výtěžek ke stanovenému účelu. Na rozdíl od rozhodnutí podle § 22 odst. 1 věta třetí a § 24 odst. 3 ZVS se výtěžek sbírky neodvádí do rozpočtu kraje, ale je rozhodnuto rovnou o jeho použití. Proti tomuto rozhodnutí je přípustné odvolání, které má odkladný účinek. Nelze vyloučit, že v některých případech bude krajský úřad s ohledem na individuální okolnosti jednotlivých případů usilovat o to, aby byl čistý výtěžek co nejdříve mimo dispoziční možnost právnické osoby. Krajský úřad pak v případě podaného odvolání může uvažovat o vyloučení odkladného účinku podle § 85 odst. 2 písm. a) správního řádu.

¹⁵ K vydání rozhodnutí viz text k § 6 ZVS.

Porušení některé z povinností zakotvených v § 20 ZVS je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. p) téhož zákona, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 300.000 Kč.

§ 21

(1) Příslušný krajský úřad rozhodne po zahájení sbírky, že sbírku nelze konat, jestliže nastanou nebo dodatečně vyjdou najevo okolnosti, které jsou v rozporu se zákonem a pro něž není nebo by nebylo možno sbírku konat, nebo jestliže se ukáže, že údaje uvedené v oznámení anebo v dokladech k němu připojených nebyly pravdivé.

(2) Příslušný krajský úřad rozhodnutím dočasně zastaví konání sbírky, není-li plněna některá z podmínek uvedených v oznámení nebo neplní-li právnická osoba povinnosti stanovené tímto zákonem; nezjedná-li právnická osoba ve lhůtě stanovené rozhodnutím příslušného krajského úřadu nápravu, příslušný krajský úřad dodatečně rozhodne, že sbírku nelze konat.

(3) Odvolání proti rozhodnutím uvedeným v odstavcích 1 a 2 nemá odkladný účinek.

(4) Pokud právnická osoba propagovala sbírku, je povinna seznámit veřejnost s rozhodnutím o tom, že sbírku nelze konat, nebo s rozhodnutím o jejím dočasném zastavení srovnatelným způsobem, jakým sbírku propagovala, a to bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí; o způsobu zveřejnění rozhodnutí je právnická osoba povinna bez zbytečného odkladu informovat příslušný krajský úřad.

Rovněž rozhodnutí podle § 21 odst. 1 nebo 2 ZVS jsou vydávána ve správním řízení podle správního řádu. To také mimo jiné znamená, že proti nim lze podat odvolání. S ohledem na závažnost důvodů, z nichž jsou vydávána, vylučuje ustanovení § 21 odst. 3 ZVS jejich odkladný účinek, aby bylo právnické osobě zabráněno v konání sbírky. Podáním odvolání se tedy právní moc a vykonatelnost napadeného rozhodnutí neodkládá.¹⁶

Jednání v rozporu s rozhodnutím vydaným podle tohoto ustanovení je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. q) ZVS, za který lze uložit právnické osobě pokutu až do výše 300.000 Kč.

Porušení povinnosti podle § 21 odst. 4 ZVS je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. r) téhož zákona, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 300.000 Kč.

§ 22

(1) O využití příspěvků získaných sbírkou konanou bez oznámení rozhodne příslušný krajský úřad. Příspěvky získané sbírkou mohou být využity k účelu stanovenému právnickou osobou, která sbírku konala bez oznámení,

¹⁶ K vydání rozhodnutí viz text k § 6 ZVS

popřípadě k účelu jemu blízkému. Nelze-li čistý výtěžek sbírky takto využít proto, že účel stanovený právnickou osobou, popřípadě účel jemu blízký je v rozporu s účelem, pro který lze podle tohoto zákona sbírku konat, je příslušný krajský úřad oprávněn rozhodnutím uložit právnické osobě odvedení čistého výtěžku do rozpočtu kraje a rozhodnout o účelu, k němuž bude výtěžek použit, podle tohoto zákona.

(2) O způsobu využití příspěvků získaných sbírkou, o níž bylo dodatečně rozhodnuto, že ji nelze konat, informuje příslušný krajský úřad veřejnost na své úřední desce a svých internetových stránkách.

Při stanovení účelu, k němuž mají být prostředky využity, se v první řadě přihlíží k vůli právnické osoby, pokud záměrem sbírky byl skutečně veřejně prospěšný účel. O využití příspěvků vydá příslušný krajský úřad rozhodnutí ve správním řízení podle správního řádu. V této situaci zůstává výtěžek sbírky u právnické osoby, která je povinna jej použít v souladu s rozhodnutím příslušného krajského úřadu.

Teprve nelze-li výtěžek pro původní záměr právnické osoby nebo účel obdobný použít, je příslušný krajský úřad oprávněn (nikoli však povinen) uložit právnické osobě odvedení čistého výtěžku sbírky do rozpočtu kraje a rozhodnout o účelu, k němuž bude výtěžek sbírky použit. Rozhodnutí se opět vydává ve správním řízení podle správního řádu a je proti němu přípustné odvolání. O odvedení výtěžku a o způsobu jeho využití může být vydáno společné rozhodnutí se dvěma výroky. Takový postup bude z hlediska procesní ekonomie pravděpodobně nejčastější. Není ovšem vyloučeno ani vydání dvou samostatných rozhodnutí, tj. nejprve rozhodnutí o odvedení výtěžku a následně rozhodnutí o způsobu jeho využití. Takový postup bude vhodný zejména v situacích, kdy je potřeba, aby se výtěžek sbírky dostal co nejrychleji z dispozice dotčené právnické osoby, avšak krajský úřad zatím nemá dostatek podkladů pro to, aby rozhodl o využití tohoto výtěžku.

Zákon o veřejných sbírkách neřeší situaci, co se stane s penězi v případě, že krajský úřad svého oprávnění nevyužije. V souladu s úlohou krajských úřadů na úseku veřejných sbírek, jakož i s principem řádné správy, se lze domnívat, že by krajský úřad měl o výtěžku v popisované situaci rozhodnout vždy. Výraz „oprávněn“ by tak měl být interpretován ve smyslu „jsou-li dány zákonné podmínky, učiní tak“. Oprávnění zde totiž směřuje spíše k otázce působnosti, než k možnosti správního uvážení, zda popsáním způsobem postupovat. Výjimkou v tomto směru jsou dvě situace:

- získaný výtěžek je zcela zanedbatelné výše; postup, jehož cílem je odvedení do rozpočtu by tak byl v rozporu se zásadou hospodárnosti,
- výtěžek již byl využit a není tedy co odvádět, respektive o čem rozhodovat; v tomto případě je vhodné ke způsobu využití přihlídnout při stanovení sankce za konání sbírky bez oznámení.

V této souvislosti je nutno upozornit na skutečnost, že při odvádění výtěžku do rozpočtu kraje hovoří zákon o čistém výtěžku (tj. po odečtení nákladů), zatímco při rozhodování o způsobu využití je hovořeno o příspěvcích získaných sbírkou. V zájmu

zachování spravedlivého přístupu k účastníkům řízení v typově obdobných situacích považujeme za vhodné rozhodovat podle věty první a druhé tohoto ustanovení o čistém výtěžku.

Rozhodování o odvedení výtěžku do rozpočtu kraje i rozhodování o způsobu využití tohoto výtěžku je ve výlučné pravomoci příslušného krajského úřadu, do níž žádný jiný orgán kraje nemůže zasahovat. Tato skutečnost vyplývá z výslovné dikce § 22 odst. 1 ZVS.

Na základě pravomocného rozhodnutí o odvedení výtěžku do rozpočtu kraje je předmětný výtěžek do rozpočtu kraje (ať už dobrovolně, nebo prostřednictvím exekuce) odveden. V okamžiku, kdy jsou dotčené prostředky z veřejné sbírky odvedeny do rozpočtu kraje, končí působnost krajského úřadu a další nakládání s těmito prostředky se děje již v samostatné působnosti kraje. Orgánem oprávněným k nakládání s rozpočtovými prostředky kraje je v zásadě rada kraje, a to na základě ustanovení § 59 odst. 1 písm. a) a odst. 3 ve spojení s § 35 odst. 2 písm. i) a § 37 zákona o krajích, přičemž je zároveň vázána pravomocným rozhodnutím krajského úřadu o účelu, na nějž má být odvedený výtěžek použit.

S ohledem na výše uvedené je nutno učinit závěr, že rada kraje nemá zákonnou možnost rozhodnout o účelu, na nějž budou prostředky odvedené do rozpočtu kraje na základě rozhodnutí krajského úřadu použity. Tato pravomoc náleží výlučně příslušnému krajskému úřadu. Naopak krajský úřad nemá možnost ovlivnit, kdy budou prostředky odvedené na účet kraje na stanovený účel použity, ani to, zda se tak bude dít najednou či po částech. Způsob vynakládání prostředků na účel stanovený rozhodnutím krajského úřadu však nesmí být takové povahy, aby ve své podstatě tento účel zmařil. O takový případ by šlo např. při uvolňování celkové částky postupně po malých částkách v případě, že je potřeba pro stanovený účel použít celou částku najednou (např. nákup určitého zařízení).

Jestliže právnická osoba rozhodnutí vydané krajským úřadem na základě tohoto ustanovení poruší, jedná se o přestupek podle § 25a odst. 1 písm. s) ZVS, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 500.000 Kč.

Jak plyne z důvodové zprávy, postup podle § 22 odst. 1 ZVS se užije rovněž pro případy, u nichž bylo důvodem dodatečného rozhodnutí, že sbírku nelze konat podle § 21 ZVS, zjištění, že skutečný účel sbírky je v rozporu s účelem, pro který lze podle tohoto zákona sbírku konat. Vzhledem k smyslu ustanovení § 22 ZVS je třeba tento postup aplikovat i ve všech ostatních případech dodatečného rozhodnutí, že sbírku nelze konat podle § 21 ZVS.

§ 23

(1) Právnická osoba je povinna pro každou sbírku zřídit zvláštní bankovní účet, na který převede hrubý výtěžek sbírky. Povinnost zřizovat zvláštní bankovní účet se nevztahuje na sbírky konané výlučně prostřednictvím pokladniček nebo sběracích listin po dobu nejvýše 3 měsíců. Právnická osoba účtuje o nákladech, výnosech, aktivech a pasivech jednotlivých sbírek tak, aby prokázala soulad účetních záznamů s vyúčtováním sbírky.

(2) Právnická osoba může na úhradu nákladů spojených s konáním sbírky použít část hrubého výtěžku sbírky, která však nesmí převýšit 5 % z celkového hrubého výtěžku za dobu, po kterou byla sbírka konána.

(3) Nevyčerpá-li právnická osoba veškeré prostředky určené na úhradu nákladů spojených s konáním sbírky podle odstavce 2 v období, za něž podává průběžné vyúčtování, je možné takto ušetřené prostředky použít v dalších obdobích, nejdéle však do doby ukončení sbírky. Převádí-li právnická osoba prostředky na úhradu nákladů spojených s konáním sbírky podle věty první, je povinna při ročním vyúčtování sbírky předložit kumulativní procentuální průměr použitých prostředků za celé období sbírky. Tento průměr nesmí překročit hodnotu 5 % podle odstavce 2.

(4) Čistý výtěžek sbírky musí právnická osoba nebo ten, v jehož prospěch byla sbírka konána, použít výhradně ke stanovenému účelu sbírky.

Zvláštní bankovní účet

Jak již bylo uvedeno, zvláštním bankovním účtem rozumíme samostatný bankovní účet, na který je převeden hrubý výtěžek sbírky, tzn. veškeré získané dobrovolné peněžní příspěvky, a nepromítají se na něm žádné jiné platební operace než ty, které se týkají sbírky. Je pak na zvážení právnické osoby konající sbírku, zda tento samostatný účet založí jako transparentní. Nelze tak užít např. provozní účet právnické osoby, který vede za účelem vlastního hospodaření. Podmínka samostatného bankovního účtu není splněna pouhým odlišováním plateb činěných v souvislosti s veřejnou sbírkou variabilním symbolem. Pokud jde o krátkodobé sbírky konané pouze prostřednictvím pokladniček nebo sběracích listin maximálně po dobu tří měsíců, postačí pro účel kontroly a schválení celkového vyúčtování pouze protokoly o otevření pokladniček či sběrací listiny.

Z hlediska způsobu konání veřejné sbírky musí být samostatný bankovní účet **zřízen ke dni oznámení sbírky pouze**, koná-li právnická osoba sbírku způsobem podle **§ 9 odst. 1 písm. a) ZVS**. V případě tohoto způsobu konání sbírky je totiž právnická osoba podle § 5 odst. 2 písm. e) mimo jiné povinna v oznámení o konání sbírky uvést číslo tohoto účtu. Číslo účtu pak vlastník účtu získává v momentě jeho založení. Z toho vyplývá, že právnická osoba bude muset samostatný bankovní účet z praktických důvodů založit v tomto případě již před oznámením sbírky.

Pokud právnická osoba tímto způsobem sbírku nekoná, lze samostatný bankovní účet zřídit až v průběhu sbírky. Nicméně lze doporučit založení samostatného sbírkového účtu již po zahájení sbírky, neboť vedení samostatného účtu efektivně zpřehledňuje účetní záznamy a kontrola ze strany příslušného krajského úřadu tak může proběhnout účinněji a rychleji.

Změna sbírkového účtu v průběhu konání sbírky je možná. V takovém případě je třeba, aby právnická osoba konající sbírku tuto změnu v souladu s § 5 odst. 5 oznámila příslušnému krajskému úřadu a zároveň doložila, že veškeré peněžní prostředky z dosavadního účtu převedla na účet nový a dosavadní účet zrušila.

Z ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) lze usuzovat, že slova „a to po dobu uvedenou v oznámení o konání sbírky“ nevymezují dobu trvání bankovního účtu, ale dobu, po niž jsou příspěvky touto formou vybírány. Z tohoto ustanovení lze dovodit, že po ukončení sbírky již na něj nemají být poukazovány další příspěvky na sbírku. Nic ovšem nebrání tomu, aby z účtu odcházely platby (to je dokonce nezbytné), případně aby na něj byly určité peněžní prostředky poukazovány (např. výnos z pokladniček, pokud byla sbírka konána i tímto způsobem). Majitel účtu se tak musí s bankou při ukončení sbírky domluvit, které platby bude ještě možno na účet dále připisovat a které již nikoli. Z právě popsané argumentace vyplývá, že zákon o veřejných sbírkách výslovně nestanoví, že ke dni ukončení konání sbírky musí být uzavřen každý sbírkový účet, nicméně osoba konající sbírku je povinna zajistit, že na tento účet nebudou po ukončení sbírky docházet další příspěvky, jinak se vystavuje postihu za porušení zákona o veřejných sbírkách. Pokud bychom omezili dobu trvání bankovního účtu na dobu konání sbírky, vyvstala by nám otázka těžko řešitelná, kde bude uložen výtěžek sbírky do doby jeho využití. Je nezbytné, aby na samostatném bankovním účtu probíhaly určité bankovní operace i po ukončení konání sbírky.

Zákon neřeší, co s penězi, které byly poukázány na účet příspěvatelem ještě za konání sbírky, ale byly připsány na účet až po jejím ukončení. Prokáže-li se, že příspěvek byl opravdu poukázán ještě za trvání sbírky, je třeba ho považovat za příspěvek získaný řádně za doby konání sbírky a podle toho s ním dále nakládat. Vycházíme přitom z respektování vůle dárce. (Opačný postup by byl v neprospěch sbírky a odrazoval by dárce od příštích příspěvků na další veřejné sbírky.) V této souvislosti lze však konstatovat, že platby prostřednictvím bank jsou realizovány povětšinou v rámci hodin v závislosti na době, v které byl příkaz k úhradě zadán. K zpoždění platby tak může dojít zejména tehdy, pokud je platba zadána v pátek, jelikož v sobotu a neděli jsou bankovní systémy uzavřeny a platba se tak projeví až následující pracovní den. Obdobné zpoždění platby může nastat v době státních svátků.

Pokud by na účet docházely platby od příspěvatelem i po oznámeném (nebo rozhodnutím podle § 21 odst. 1 ZVS) stanoveném datu ukončení sbírky a vzniklo by důvodné podezření, že šlo o platby poukázané až po tomto datu, musí být takový příspěvek vrácen příspěvatelem. V opačném případě by se mohlo jednat o překročení termínu konání sbírky, tedy o porušení ustanovení § 8 odst. 1, tudíž o přestupek podle § 25a odst. 1 písm. d). Za účelem předcházení právě popsané situaci se doporučuje, aby se právnické osoby s bankovním ústavem, u nějž mají veden sbírkový účet, dohodly na způsobu řešení, který dostojí ZVS, to jest, aby z účtu mohly platby odcházet, případně na něj mohly být vkládány peněžní prostředky majitelem účtu, ale aby byl účet zablokován pro příchozí platby od příspěvatelem.

Lze dále doplnit, že předáním příspěvku na veřejnou sbírku se vlastníkem peněžních prostředků stává právnická osoba, a to do doby, než budou v některých případech předány jiné osobě, která se tudíž stane jejich vlastníkem. Je to právnická osoba konající veřejnou sbírku, která má peněžní prostředky do doby předání v dispozici, nicméně s ohledem na § 23 odstavec 4 ZVS platí, že shromážděné peněžní prostředky mohou být použity výhradně k osvědčenému účelu.

Porušení některé z povinností zakotvených v § 23 odst. 1 ZVS je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. t) téhož zákona, za který lze uložit právnické osobě pokutu až do výše 500.000 Kč.

Vrácení příspěvku

Pokud jde o možnost vrácení peněžního příspěvku příspěvateli, ač se zákon o veřejných sbírkách k této otázce výslovně nevyjadřuje, je na ni třeba nahlížet z hlediska možného využití shromážděných peněžních příspěvků. Jak bylo uvedeno výše, lze čistý výtěžek veřejné sbírky, tzn. veškeré shromážděné peněžní prostředky po odečtení nákladů na konání sbírky, použít výhradně k účelu osvědčenému krajským úřadem. V případě zániku tohoto účelu pak zákon upravuje v § 19 a § 20 postup pro jeho případnou změnu. Nepodaří-li se právnické osobě konající sbírku využít výtěžek k osvědčenému účelu sbírky, zákon o veřejných sbírkách v § 24 odst. 3 zároveň upravuje postup dopadající na takovou situaci. Je tak zřejmé, že zákon o veřejných sbírkách je koncepčně nastaven tak, aby jednou dobrovolně poskytnuté peněžní příspěvky byly v každém případě použity výhradně k veřejně prospěšným účelům.

S odkazem na právě uvedené tedy lze učinit závěr, že peněžní prostředky jednou věnované v průběhu konání veřejné sbírky v zásadě nelze vrátit příspěvateli.

Úhrada nákladů spojených s konání sbírky

Úhradou nákladů se rozumí zejména technické a organizační zajištění sbírky, tzn. založení a vedení bankovního účtu, vytištění sběracích listin, zakoupení pokladniček nebo propagace sbírky. Pokud jde o možnost právnické osoby převádět prostředky, které na úhradu nákladů nevyčerpala v období, za něž podává průběžné vyúčtování (zpravidla 1 rok), do dalšího období, uvádí se pro názornost příklad sbírky konané 6 let:

Příklad výpočtu kumulativního průměru

rok	pro daný rok			Kumulativně		
	hrubý výtěžek	čerpání nákladů na konání sbírky	procento	hrubý výtěžek	čerpání nákladů na konání sbírky	kumulativní % průměr
1	1 000 000,00	30 000,00	3,00 %	1 000 000,00	30 000,00	3,00 %
2	1 200 000,00	50 000,00	4,17 %	2 200 000,00	80 000,00	3,64 %
3	500 000,00	52 000,00	10,40 %	2 700 000,00	132 000,00	4,89 %
4	300 000,00	17 500,00	5,83 %	3 000 000,00	149 500,00	4,98 %
5	2 000 000,00	32 000,00	1,60 %	5 000 000,00	181 500,00	3,63 %
6	600 000,00	98 500,00	16,42 %	5 600 000,00	280 000,00	5,00 %

Z výše uvedené tabulky pak vyplývá, že výše částky použité z hrubého výtěžku na úhradu nákladů spojených s konáním sbírky může v jednotlivých kontrolních obdobích překročit hranici 5 % z hrubého výtěžku sbírky, nicméně nesmí překročit kumulativní průměr 5 % za dobu, po kterou je sbírka aktuálně konána.

Pokud právnickou osobou použítá částka na úhradu nákladů převyšuje kumulativní průměr 5 % z hrubého výtěžku sbírky, jde o přestupek podle § 25a odst. 1 písm. u) ZVS, za který lze uložit právnické osobě pokutu až do výše 500.000 Kč.

Dojde-li k neoprávněnému čerpání nákladů, mělo by být, pokud to je v dané situaci ještě možné, právnické osobě příslušným krajským úřadem v rámci kontroly průběžného vyúčtování sbírky uloženo vrácení neoprávněně čerpané částky zpět na sbírkový účet.

Čistý výtěžek sbírky, tedy hrubý výtěžek, od kterého jsou odečteny částky použité na pokrytí nákladů na její konání, může být použit pouze k osvědčenému veřejně prospěšnému účelu. Ustanovení § 24 ZVS pak dává krajskému úřadu možnost kontroly plnění této povinnosti.

Porušení povinnosti zakotvené v § 23 odst. 4 ZVS je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. u) téhož zákona, za který lze uložit právnické osobě pokutu až do výše 500.000 Kč.

§ 24

(1) Kontrolu a dozor nad konáním sbírek provádí příslušný krajský úřad. Ten je oprávněn se kdykoliv v průběhu konání sbírky přesvědčit, zda je sbírka konána v souladu s oznámením a s právními předpisy. Právnická osoba je povinna na vyzvání příslušného krajského úřadu předložit mu veškeré doklady potřebné k provedení kontroly.

(2) Koná-li se sbírka na dobu neurčitou nebo na dobu určitou po dobu delší než 1 rok, provádí příslušný krajský úřad každoročně kontrolu průběžného vyúčtování sbírky. Ke kontrole je právnická osoba, která koná sbírku, povinna předložit vyúčtování vždy do 3 měsíců ode dne uvedeného v oznámení podle § 5 odst. 2 písm. h). Tento den nelze po zveřejnění osvědčení změnit. První průběžné vyúčtování může být zpracováno za dobu delší než kalendářní rok, nejdéle však do 18 měsíců ode dne zahájení sbírky.

(3) Nejpozději do 3 měsíců ode dne ukončení sbírky je právnická osoba povinna předložit příslušnému krajskému úřadu ke kontrole a schválení celkové vyúčtování sbírky. Ve vyúčtování sbírky uvede výši jejího hrubého výtěžku, skutečných nákladů spojených s jejím konáním a čistého výtěžku sbírky a prokáže, zda a jakým způsobem bylo použito tohoto čistého výtěžku ke stanovenému účelu sbírky. Zároveň předloží všechny sběrací listiny, včetně potvrzení obecního úřadu o počtu ověřených sběracích listin, nebo jiné doklady o hrubém výtěžku sbírky v závislosti na způsobu jejího konání a doklady o nákladech spojených s jejím konáním. Nebyl-li v době kontroly vyúčtování využit čistý výtěžek sbírky v plném rozsahu, sdělí příslušný krajský úřad právnické osobě termín pro provedení kontroly jeho konečného využití. Právnická osoba je povinna v tomto termínu použít zbytek čistého výtěžku sbírky k jejímu stanovenému účelu, předložit příslušnému krajskému úřadu konečné vyúčtování sbírky a prokázat mu, jakým způsobem byl použit zbytek čistého výtěžku sbírky. Pokud není čistý výtěžek sbírky ke stanovenému účelu využit ani v termínu uvedeném ve sdělení, je příslušný krajský úřad oprávněn

rozhodnutím uložit právnické osobě odvedení nepoužité části výtěžku do rozpočtu kraje a rozhodnout o účelu, k němuž bude výtěžek použit, podle tohoto zákona. Rozhodnutí o použití odvedeného zbytku čistého výtěžku sbírky příslušný krajský úřad zveřejní na své úřední desce.

(4) Pokud právnická osoba propagovala sbírku, je povinna seznámit veřejnost s konečným vyúčtováním sbírky a jejím využitím srovnatelným způsobem, jakým sbírku propagovala, a to bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce po schválení vyúčtování příslušným krajským úřadem.

(5) Povinnost prokázat příslušnému krajskému úřadu, zda a jakým způsobem byl využit čistý výtěžek sbírky, má na vyžádání příslušného krajského úřadu i ten, v jehož prospěch byla sbírka konána. Zjistí-li příslušný krajský úřad, že poskytnutý čistý výtěžek sbírky nebyl použit v plném rozsahu, vyzve toho, v jehož prospěch byla sbírka konána, aby ve lhůtě stanovené příslušným krajským úřadem ve výzvě zbývající část čistého výtěžku sbírky k jejímu stanovenému účelu použil. Pokud není čistý výtěžek sbírky ke stanovenému účelu využit ani ve lhůtě uvedené ve výzvě, je příslušný krajský úřad oprávněn rozhodnutím uložit tomu, v jehož prospěch byla sbírka konána, odvedení nepoužité části výtěžku do rozpočtu kraje a rozhodnout o účelu, k němuž bude výtěžek použit, podle tohoto zákona. Rozhodnutí o použití odvedeného zbytku čistého výtěžku sbírky příslušný krajský úřad zveřejní na své úřední desce.

Právnická osoba je na vyzvání povinna předložit veškeré potřebné doklady. Při výzvách k předložení určitých dokladů podle § 24 ZVS je nutno právnické osobě stanovit lhůtu, do níž je tak třeba učinit. Bez takto stanovené lhůty lze jen stěží hovořit o nesplnění povinnosti, a tudíž nelze vyvozovat postih. Vzhledem k tomu, že jde o lhůtu stanovenou správním úřadem, může ji orgán, který ji stanovil, také prodloužit, vyžadují-li si to okolnosti případu.

Zákon o veřejných sbírkách upravuje dvě skupiny kontrol. Jedná se o namátkovou kontrolu realizovanou v závislosti na vůli krajského úřadu a kontrolu prováděnou krajskými úřady povinně ze zákona, tzn. kontrolu průběžného vyúčtování, kontrolu a schválení celkového vyúčtování sbírky a případně kontrolu konečného využití výtěžku sbírky.

Namátková kontrola

Kontrola průběhu konání sbírky podle odstavce 1 může být krajským úřadem provedena jako namátková kontrola, případně na základě podnětu. Pro tuto kontrolu souladu konání veřejné sbírky s oznámením a s právními předpisy se použijí ustanovení zákona č. 255/2012 Sb. o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb., (dále jen „kontrolní řád“), v celém rozsahu, včetně např. § 3 kontrolního řádu - úkony předcházející kontrole (zde má kontrolující možnost neformálně provést úkony před zahájením kontroly a na základě zjištění, která z těchto úkonů vzejdou, posoudit, zda je nutné vůbec samotnou kontrolu zahajovat nebo od zahájení kontroly upustit).

Kontrola průběžného vyúčtování

Termín pro předložení vyúčtování je zákonnou lhůtou a správní úřad ji proto nemůže měnit. Lhůtu je možno považovat za zachovanou, byla-li zásilka obsahující vyúčtování předána k poštovní přepravě poslední den zákonem stanovené lhůty. Zákon o veřejných sbírkách podrobně nestanovuje, které doklady právnická osoba v rámci průběžného vyúčtování předkládá, nicméně z povahy věci plyne, že obsah předloženého vyúčtování se bude lišit v závislosti na způsobu konání sbírky. Přiměřeně lze vycházet z § 24 odst. 3 věty druhé a třetí ZVS.

V případě kontroly průběžného vyúčtování se opět užije kontrolní řád v plném rozsahu. Vzhledem k tomu, že tato kontrola musí proběhnout jednou ročně, není možné provést pouze úkony předcházející kontrole podle § 3 kontrolního řádu a na základě daných zjištění upustit od zahájení samotné kontroly. Kontrola průběžného vyúčtování sbírek na dobu neurčitou nebo na dobu určitou po dobu delší než 1 rok musí být řádně provedena kontrolním orgánem minimálně jednou ročně, přičemž jednotlivé fáze kontroly představuje její zahájení, provedení kontrolních úkonů, vyhotovení protokolu o kontrole, vyřízení námitek a ukončení kontroly.

Porušení povinnosti zakotvené v § 24 odst. 2 ZVS je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. w) téhož zákona, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 500.000 Kč.

Kontrola a schválení celkového vyúčtování sbírky

Při kontrole a schválení celkového vyúčtování podle § 24 odst. 3 věty první ZVS příslušný krajský úřad stejně jako při kontrole průběžného vyúčtování prověřuje, zda právnickou osobou uváděná výše hrubého výtěžku, skutečných nákladů a čistého výtěžku, odpovídá předloženým dokladům, vztahujících se k získaným peněžním prostředkům a vzniku skutečných nákladů. Tato kontrola rovněž probíhá podle kontrolního řádu a opět není možné provést pouze úkony předcházející kontrole podle § 3 kontrolního řádu a na základě daných zjištění upustit od zahájení samotné kontroly, neboť se jedná o kontrolu, která musí být provedena vždy po ukončení sbírky.

Termín pro předložení celkového vyúčtování sbírky je opět zákonnou lhůtou a správní úřad ji proto nemůže měnit. Lhůtu je opět možno považovat za zachovanou, byla-li zásilka obsahující vyúčtování předána k poštovní přepravě poslední den zákonem stanovené lhůty.

Konečné využití výtěžku sbírky

Od zákonem stanovené lhůty pro předložení celkového vyúčtování, tedy lhůty neprodloužitelné, je nutno odlišovat lhůtu pro konečné využití výtěžku ze sbírky (POZOR! celkové vyúčtování a konečné využití nejsou totožnými instituty). Zákon o veřejných sbírkách výslovně předvídá postup pro situace, kdy je sbírka ukončena a proběhl již termín pro předložení jejího celkového vyúčtování, nicméně se dosud nepodařilo využít část výtěžku, případně celý výtěžek sbírky ke stanovenému účelu. I v takovém případě je právnická osoba, která sbírku konala, povinna v zákonem stanovené lhůtě (3 měsíce od ukončení sbírky) předložit příslušnému krajskému

úřadu celkové vyúčtování. V tomto vyúčtování je nutno uvést rovněž informaci, že se část výtěžku nebo celý výtěžek ke dni předložení konečného vyúčtování nepodařilo využít. Příslušný úřad pak dotčené právnické osobě stanoví termín pro provedení kontroly konečného využití výtěžku sbírky. Tato lhůta není v zákoně o veřejných sbírkách ani v jiném právním předpise stanovena. Na rozdíl od lhůty k předložení celkového vyúčtování jde o lhůtu stanovenou správním orgánem a je na správním uvážení tohoto orgánu, jakou délku této lhůty stanoví. Při stanovení délky lhůty k celkovému využití výtěžku správní orgán přihlíží ke všem okolnostem daného případu, jakož i k účelu zákona o veřejných sbírkách. Tuto lhůtu může správní orgán (pokud to považuje za potřebné) i prodloužit. Z hlediska respektování principu právní jistoty však není žádoucí zkracování stanovené lhůty.

Termín kontroly konečného využití čistého výtěžku sbírky stanoví krajský úřad v rámci protokolu o kontrole nebo samostatným přípisem. Nelze vyloučit ani vydání usnesení o určení lhůty k provedení úkonu podle ustanovení § 39 odst. 1 správního řádu, nicméně správní orgán by měl zvážit kritérium potřebnosti takto formalizovaného postupu. Usnesení vydané podle § 39 odst. 1 správního řádu se oznamuje tomu, komu se lhůta určuje, a lze tak proti němu podat odvolání.

Při kontrole konečného využití získaných příspěvků podle § 24 odst. 3 věty čtvrté ZVS postupuje krajský úřad opět podle kontrolního řádu.

Stanovení náhradního účelu

Není-li výtěžek využit ani ve lhůtě stanovené příslušným krajským úřadem, rozhodne tento úřad o odvedení nepoužité části výtěžku do rozpočtu kraje a o způsobu jeho využití. Obdobně jako v případě rozhodnutí podle § 22 odst. 1 ZVS rada kraje nemá zákonnou možnost rozhodnout o účelu, na nějž budou prostředky odvedené do rozpočtu kraje na základě rozhodnutí krajského úřadu použity. Tato pravomoc náleží výlučně příslušnému krajskému úřadu. Naopak krajský úřad nemá možnost ovlivnit, kdy budou prostředky odvedené na účet kraje na stanovený účel použity, ani to, zda se tak bude dít najednou či po částech. Způsob vynakládání prostředků na účel stanovený rozhodnutím krajského úřadu však nesmí být takové povahy, aby ve své podstatě tento účel zmařil.

Porušení některé z povinností zakotvených v § 23 odst. 3 ZVS je přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. x) téhož zákona, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 100.000 Kč.

Může nastat situace, kdy právnická osoba ani po tom, co jí byla za přestupek podle § 25a odst. 1 písm. w) a x) ZVS uložena pokuta, vyúčtování nepředloží. Jelikož rozhodnutí krajského úřadu, jímž byla uložena pokuta, nabylo právní moci a celkové vyúčtování veřejné sbírky nebylo předloženo ani dodatečně, protiprávní stav, který právnická osoba svým jednáním vyvolala, a který je zákonem o veřejných sbírkách postihován, trvá. Trvajícím přestupkem je takový přestupek, jímž dotčená osoba vyvolala protiprávní stav, který následně udržuje, popřípadě, jímž udržuje protiprávní stav, aniž jej vyvolala. V takovém případě, ode dne následujícího po dni, kdy rozhodnutí o udělení pokuty za porušení § 24 ZVS nabylo právní moci, došlo k dalšímu skutku majícímu povahu trvajícího přestupku, pro který by mělo být

s právníkou osobou znovu zahájeno přestupkové řízení opět pro porušení § 24 ZVS.

Informační povinnost právnické osoby

Povinnost právnické osoby podle § 24 odst. 4 ZVS seznámit veřejnost s konečným vyúčtováním a využitím výtěžku sbírky není splněna, pokud právnická osoba veřejnosti pouze sdělí, že vyúčtování proběhlo v souladu se zákonem a výtěžek byl použit na oznámený účel. Mělo by se jednat o poměrně podrobnou informaci o vyúčtování a způsobu využití (*např.: z pokladniček bylo vybráno 50.000 Kč a na bankovní účet bylo vybráno 100.000 Kč; vybraná částka byla použita na nákup 3 invalidních vozíků, každý v hodnotě 50.000 Kč, které byly darovány Ústavu pro tělesně postižené v ...*). Na rozdíl od § 21 odst. 4 ZVS však právnická osoba nemá povinnost informovat příslušný krajský úřad o způsobu zveřejnění.

Porušení povinnosti zakotvené v § 24 odst. 4 ZVS může být přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. y) téhož zákona, za který lze právnické osobě uložit pokutu až do výše 500.000 Kč.

Prokázání způsobu využití získaných příspěvků

Pokud jde o povinnost právnické osoby prokázat, zda a jakým způsobem byl čistý výtěžek využit k osvědčenému účelu, v praxi často nastává situace, kdy je sbírka konána ve prospěch osoby odlišné od právnické osoby konající sbírku. Může pak dojít k tomu, že tato osoba nedodá právnické osobě, která pro ni sbírku konala, doklady o použití čistého výtěžku k osvědčenému účelu, což právnické osobě znemožní splnit její povinnost. V takovém případě by měl příslušný krajský úřad zohlednit, že pokud tato osoba nedoloží potřebné doklady právnické osobě dobrovolně, právnická osoba nemá zákonné zmocnění předložení dokladů vynutit. Krajský úřad by pak měl postupovat podle § 24 odst. 5 ZVS, který ho zmocňuje právě ke kontrole takové osoby, přičemž tato osoba má vůči krajskému úřadu pod hrozbou sankce povinnost potřebné doklady předložit. Příslušným krajským úřadem je krajský úřad, v jehož správním obvodu má sídlo právnická osoba, která sbírku konala. Pokud příslušný krajský úřad zjistí, že čistý výtěžek sbírky nebyl použit v plném rozsahu, postupuje v podstatě obdobně podle § 24 odst. 3 věty čtvrté a násled. ZVS.

Porušení povinnosti zakotvené v § 24 odst. 5 ZVS je přestupkem podle § 25 odst. 1 písm. y) téhož zákona, za který lze osobě, v jejíž prospěch byla sbírka konána, uložit pokuty až do výše 500.000 Kč.

Výstup kontroly a přestupkové řízení

Je-li vyúčtování v pořádku, krajský úřad je schválí (viz konec věty první § 24 odst. 3 ZVS). Schválení nemá formu rozhodnutí a nevydává se ve správním řízení. Není ani stanoveno, že musí mít písemnou formu. Lze tak doporučit uvést informaci o schválení vyúčtování přímo do protokolu o kontrole, případně provést schválení přípisem nad rámec protokolu o kontrole.

Dojde-li krajský úřad po provedení kontroly k závěru, že došlo k porušení některé z povinností uložené zákonem o veřejných sbírkách, mohou podle

ustanovení § 81 zákona č. 250/2016 Sb. skutečnosti zjištěné při kontrole představovat v navazujícím přestupkovém řízení jediný podklad pro vydání rozhodnutí v přestupkovém řízení. Podmínkou je, že tyto skutečnosti jsou dostatečné pro vyslovení viny a uložení správního trestu, tedy pro zjištění stavu věci bez důvodných pochybností, jak požaduje ustanovení § 3 správního řádu. I když ustanovení § 81 zákona č. 250/2016 Sb. hovoří obecně o skutečnostech zjištěných při kontrole a nezmiňuje samotný protokol o kontrole, měli by být skutečnosti zjištěné při kontrole obsaženy v protokolu o kontrole, neboť ten podle § 12 odst. 2 písm. h) kontrolního řádu musí obsahovat vždy kontrolní zjištění, obsahující zjištěný stav věci s uvedením nedostatků a označení právních předpisů, které byly porušeny, včetně uvedení podkladů, z kterých tato kontrolní zjištění vycházejí.

§ 24a

Na čistý výtěžek sbírky, který nebyl dosud použit pro účel, pro nějž je nebo byla sbírka konána, nelze vést exekuci a výkon rozhodnutí, s výjimkou exekuce a výkonu rozhodnutí na rozhodnutí vydaná podle § 20 odst. 3, § 22 odst. 1 a 2, a § 24 odst. 3 a 5.

Je třeba zmínit, že právnická osoba, nejde-li o obec, kraj nebo městskou část hlavního města Prahy, musí podle § 5 odst. 4 písm. b) ZVS při oznámení veřejné sbírky doložit čestné prohlášení o tom, že nevstoupila do likvidace, že na základě jejího insolvenčního návrhu neprobíhá insolvenční řízení, v němž je řešen její úpadek nebo hrozící úpadek nebo že nebylo rozhodnuto o jejím úpadku, anebo na ni nebyla vyhlášena nucená správa nebo u ní nebyla v posledních 3 letech zavedena dočasná správa anebo na ni v posledních 3 letech nebylo uplatněno opatření k řešení krize podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu. Dostane-li se právnická osoba do finanční tísně takového rázu i během konání sbírky, je nutné konstatovat, že tato skutečnost nezakládá důvod pro přijetí rozhodnutí podle § 21 ZVS, jelikož povinnost bezdlužnosti se vztahuje pouze k momentu oznámení sbírky příslušnému krajskému úřadu. Vybrané peněžní prostředky jsou tak po osvědčení sbírky obecně chráněny ustanovením § 24a ZVS.

Toto ustanovení se nepoužije za situace, kdy je důvodem pro výkon rozhodnutí nebo pro exekuci vydání rozhodnutí, kterým:

- krajský úřad rozhodne o použití výtěžku sbírky v případě zániku původního účelu sbírky,
- krajský úřad rozhodne o použití výtěžku sbírky v případě sbírky konané bez oznámení podle § 4 odst. 1,
- anebo kterým krajský úřad rozhodne o použití výtěžku sbírky v případě, že výtěžek sbírky nebyl v plném rozsahu použit k oznámenému účelu ve stanoveném termínu.

Je tak pamatováno na situace, kdy právnická osoba konající sbírku nebo ten, v jehož prospěch byla sbírka konána, budou ze zákonných důvodů povinni předat výtěžek sbírky příslušnému správnímu orgánu.

Exekuce vedená v rozporu s § 24a ZVS

Ze zákona o veřejných sbírkách plyne, že právnická osoba konající veřejnou sbírku nese primární odpovědnost za využití shromážděných peněžních prostředků. Je proto namístě, upozorní-li ji krajský úřad na ustanovení § 24a zákona o veřejných sbírkách s tím, že očekává podání jejího návrhu podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), a o změně dalších zákonů, v platném znění, na zastavení exekuce v části týkající se sbírkového účtu.

Není zároveň vyloučeno, aby případně krajský úřad v zájmu dobré správy s ohledem na konkrétní okolnosti sám kontaktoval příslušného exekutora a sdělil mu omezení vyplývající z ustanovení § 24a zákona o veřejných sbírkách.

V kontextu s požadavky kladenými na kontrolu průběžného a konečného vyúčtování je pak logické, aby právnická osoba konající veřejnou sbírku krajskému úřadu doložila jak rozhodnutí o exekuci, tak následné kroky, které v dané věci učinila podle exekučního řádu. Lze vycházet z toho, že pouze doložením výše uvedeného lze prokázat existenci překážky bránící provedení řádné kontroly vyúčtování. Pokud by tak právnická osoba neučinila, byl by krajský úřad oprávněn zahájit ve spojitosti s nesplněním jejich povinností týkajících se kontroly vyúčtování přestupkové řízení ve věci přestupku podle § 24a odst. 1 písm. w) a x) ZVS.

Pro krajské úřady nevyplývá ze zákona o veřejných sbírkách ve vazbě na tuto problematiku vůči veřejnosti žádná povinnost.

§ 25

(1) Fyzická osoba, v jejíž prospěch byla sbírka konána, nebo její zákonný zástupce nebo opatrovník, se dopustí přestupku tím, že

- a) v rozporu s § 23 odst. 4 nevyužije výtěžek sbírky, který obdržela, ke stanovenému účelu sbírky, nebo**
- b) v rozporu s § 24 odst. 5 neprokáže, zda a jakým způsobem byl využit čistý výtěžek sbírky.**

(2) Fyzická osoba pověřená prováděním sbírky se dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost stanovenou v § 14 odst. 1.

(3) Za přestupek lze uložit pokutu až do

- a) 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) nebo b),**
- b) 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2.**

Protože v praxi mohou být osoby, v jejichž prospěch je sbírka konána, osoby nezletilé či osoby s omezenou svéprávností, může se podle § 25 odst. 1 ZVS přestupku dopustit i zákonný zástupce dítěte nebo opatrovník osoby s omezenou svéprávností.

Podle ustanovení § 24 odst. 5 ZVS může příslušný krajský úřad vyzvat osobu, v jejíž prospěch byla sbírka konána, aby prokázala, zda a jakým způsobem použila prostředky získané sbírkou k osvědčenému účelu. Pokud osoba prokáže, jak s prostředky naložila, ale krajský úřad dojde k závěru, že byly použity v rozporu s účelem, lze její jednání kvalifikovat jako přestupek podle § 25 odst. 1 písm. a) ZVS. V případě, kdy osoba, v jejíž prospěch byla sbírka konána, na výzvu podle § 24 odst. 5 ZVS vůbec nereaguje a nedoloží, jakým způsobem peněžní prostředky použila, jedná se pak o přestupek podle § 25 odst. 1 písm. b) ZVS.

Ustanovení § 25 odst. 2 ZVS je zaměřeno na fyzickou osobu pověřenou prováděním sbírky podle § 14 ZVS. Z dikce ustanovení § 14 ZVS je třeba dovodit, že nesplněním povinnosti fyzické osoby se rozumí nepředložení kopie osvědčení sbírky a plné moci právnické osoby. Nesplnění obsahových náležitostí plné moci podle § 14 ZVS nelze přičítat k tíži fyzické osoby pověřené prováděním sbírky.

§ 25a

(1) Právnická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) koná sbírku bez oznámení podle § 4 odst. 1,**
- b) nesplní oznamovací povinnost podle § 5 odst. 5 nebo § 8 odst. 5,**
- c) zahájí propagaci nebo konání sbírky v rozporu s § 7,**
- d) pokračuje v provádění sbírky po dni, kterým sbírka končí podle § 8 odst. 1,**
- e) nesplní oznamovací povinnost podle § 8 odst. 3,**
- f) nepředloží sběrací listiny k ověření jejich počtu a náležitostí podle § 10 odst. 2 nebo v rozporu s § 10 odst. 4 nezajistí, aby fyzické osoby jako přispěvatelé ve sběrací listině vyznačily poskytnutý příspěvek a podepsaly se,**
- g) nesplní některou z povinností při konání sbírky s pokladničkami podle § 11 odst. 1 až 5,**
- h) nevyvěsí v prostoru, kde se prodávají předměty, v jejichž ceně je zahrnut příspěvek na sbírku, oznámení s informacemi o sbírce podle § 12 odst. 1,**
- i) nevede evidenci o prodeji předmětů určených k prodeji podle § 12 odst. 2,**
- j) v rozporu s § 13 odst. 1 nevede výši příspěvku a pořadové číslo na vstupenkách na veřejné kulturní nebo sportovní vystoupení nebo jiné všeobecně přístupné akce pořádané za účelem získání příspěvku nebo nevyvěsí u vchodu do prostoru, kde se vystoupení nebo akce koná, oznámení anebo údaje obsažené v tomto oznámení nevede na veřejných oznámeních o konání vystoupení nebo akce,**
- k) nevede evidenci o vstupenkách určených k prodeji podle § 13 odst. 2,**

- l) pověří prováděním sbírky fyzickou osobu v rozporu s § 14 odst. 2,**
- m) koná sbírku sběracími listinami nebo prodejem předmětů nebo vstupenek v rozporu s § 15,**
- n) poskytne nebo zveřejní údaje o osobách, které poskytly příspěvek, v rozporu s § 17,**
- o) pokračuje v konání sbírky po změně jejího účelu v rozporu s § 19 odst. 1, 4 nebo 5,**
- p) nesplní některou z povinností podle § 20 odst. 1 v případech, kdy nepokračuje v konání sbírky po zániku jejího účelu,**
- q) koná sbírku přesto, že podle § 21 odst. 1 nebo 2 bylo rozhodnuto o tom, že sbírku konat nelze, nebo o tom, že její konání je dočasně zastaveno,**
- r) v rozporu s § 21 odst. 4 nezveřejní rozhodnutí o tom, že sbírku nelze konat, nebo o tom, že konání sbírky je dočasně zastaveno, anebo o způsobu zveřejnění těchto rozhodnutí neinformuje příslušný krajský úřad,**
- s) využije příspěvky získané sbírkou, konanou bez oznámení, v rozporu s rozhodnutím podle § 22 odst. 1,**
- t) v rozporu s § 23 odst. 1 nezřídí pro sbírku zvláštní bankovní účet, nebo na tento účet nepřevede hrubý výtěžek sbírky anebo neúčtuje o nákladech, výnosech, aktivech a pasivech jednotlivých sbírek tak, aby prokázala soulad účetních záznamů s vyúčtováním sbírky,**
- u) v rozporu s § 23 odst. 2 použije na úhradu nákladů spojených s konáním sbírky více jak 5 % hrubého výtěžku sbírky,**
- v) v rozporu s § 23 odst. 4 nevyužije čistý výtěžek sbírky výhradně ke stanovenému účelu sbírky,**
- w) nepředloží průběžné vyúčtování sbírky podle § 24 odst. 2,**
- x) nepředloží celkové vyúčtování sbírky nebo nesplní některou z povinností podle § 24 odst. 3, nebo**
- y) v rozporu s § 24 odst. 4 neseznámí veřejnost s konečným vyúčtováním sbírky a jejím využitím.**

(2) Za přestupek lze uložit pokutu do

- a) 50 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b), f) a m),**
- b) 100 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. j), k), l) nebo x),**

c) 300 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. c), e), g), n), p), q) nebo r),

d) 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), d), h), i), o), s), t), u), v), w) nebo y).

Obecné podmínky odpovědnosti za přestupek upravuje zákon č. 250/2016 Sb. Dle ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. je právnická osoba odpovědná za přestupek, jestliže k naplnění znaků přestupku došlo jednáním fyzické osoby, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě a která porušila právní povinnost uloženou právnické osobě, a to při činnosti právnické osoby, v přímé souvislosti s činností právnické osoby nebo ku prospěchu právnické osoby nebo v jejím zájmu. Zároveň však odpovědnost právnické osoby není podle § 20 odst. 6 zákona č. 250/2016 Sb. podmíněna zjištěním konkrétní fyzické osoby, která se považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě.

Odpovědnost právnické osoby vyplývající pro ni ze zákona o veřejných sbírkách tak nelze přenášet např. na osobu oprávněnou jednat jménem právnické osoby v souvislosti s konáním sbírky. Dle § 20 odst. 7 zákona č. 250/2016 Sb. však odpovědností právnické osoby není dotčena odpovědnost za přestupek fyzické osoby.

Pro větší přehlednost jsou jednotlivé skutkové podstaty uvedené v 25a odst. 1 ZVS přiřazeny k odpovídající výši sazby pokuty podle odstavce 2 téhož zákona.

Postih až do výše 50.000 Kč je stanoven za přestupek, kterého se právnická osoba dopustí tím, že:

- nesplní oznamovací povinnost podle § 5 odst. 5 nebo § 8 odst. 5,
- nepředloží sběrací listiny k ověření jejich počtu a náležitostí podle § 10 odst. 2 nebo v rozporu s § 10 odst. 4 nezajistí, aby fyzické osoby jako přispěvatelé ve sběrací listině vyznačily poskytnutý příspěvek a podepsaly se,
- koná sbírku sběracími listinami nebo prodejem předmětů nebo vstupenek v rozporu s § 15.

Postih až do výše 100.000 Kč je stanoven za přestupek, kterého se právnická osoba dopustí tím, že:

- v rozporu s § 13 odst. 1 neuvede výši příspěvku a pořadové číslo na vstupenkách na veřejné kulturní nebo sportovní vystoupení nebo jiné všeobecně přístupné akce pořádané za účelem získání příspěvku nebo nevyvěsí u vchodu do prostoru, kde se vystoupení nebo akce koná, oznámení anebo údaje obsažené v tomto oznámení neuvede na veřejných oznámeních o konání vystoupení nebo akce,
- nevede evidenci o vstupenkách určených k prodeji podle § 13 odst. 2,
- pověří prováděním sbírky fyzickou osobu v rozporu s § 14 odst. 2,
- nepředloží celkové vyúčtování sbírky nebo nesplní některou z povinností podle § 24 odst. 3.

Postih až do výše 300.000 Kč je stanoven za přestupek, kterého se právnická osoba dopustí tím, že:

- zahájí propagaci nebo konání sbírky v rozporu s § 7,
- nesplní oznamovací povinnost podle § 8 odst. 3,
- nesplní některou z povinností při konání sbírky s pokladničkami podle § 11 odst. 1 až 5,
- poskytne nebo zveřejní údaje o osobách, které poskytly příspěvek, v rozporu s § 17,
- nesplní některou z povinností podle § 20 odst. 1 v případech, kdy nepokračuje v konání sbírky po zániku jejího účelu,
- koná sbírku přesto, že podle § 21 odst. 1 nebo 2 bylo rozhodnuto o tom, že sbírku konat nelze, nebo o tom, že její konání je dočasně zastaveno,
- v rozporu s § 21 odst. 4 nezveřejní rozhodnutí o tom, že sbírku nelze konat, nebo o tom, že konání sbírky je dočasně zastaveno, anebo o způsobu zveřejnění těchto rozhodnutí neinformuje příslušný krajský úřad.

Postih až do výše 500.000 Kč je stanoven za přestupek, kterého se právnická osoba dopustí tím, že:

- koná sbírku bez oznámení podle § 4 odst. 1,
- pokračuje v provádění sbírky po dni, kterým sbírka končí podle § 8 odst. 1,
- nevyvěsí v prostoru, kde se prodávají předměty, v jejichž ceně je zahrnut příspěvek na sbírku, oznámení s informacemi o sbírce podle § 12 odst. 1,
- nevede evidenci o prodeji předmětů určených k prodeji podle § 12 odst. 2,
- pokračuje v konání sbírky po změně jejího účelu v rozporu s § 19 odst. 1, 4 nebo 5,
- využije příspěvky získané sbírkou, konanou bez oznámení, v rozporu s rozhodnutím podle § 22 odst. 1,
- v rozporu s § 23 odst. 1 nezřídí pro sbírku zvláštní bankovní účet, nebo na tento účet nepřevede hrubý výtěžek sbírky anebo neúčtuje o nákladech, výnosech, aktivech a pasivech jednotlivých sbírek tak, aby prokázala soulad účetních záznamů s vyúčtováním sbírky,
- v rozporu s § 23 odst. 2 použije na úhradu nákladů spojených s konáním sbírky více jak 5 % hrubého výtěžku sbírky,
- v rozporu s § 23 odst. 4 nevyužije čistý výtěžek sbírky výhradně ke stanovenému účelu sbírky,
- nepředloží průběžné vyúčtování sbírky podle § 24 odst. 2,
- v rozporu s § 24 odst. 4 neseznámí veřejnost s konečným vyúčtováním sbírky a jejím využitím.

§ 25b

Přestupky podle tohoto zákona projednává příslušný krajský úřad, v případě konání sbírky bez oznámení ten krajský úřad, který by byl příslušný podle § 4 odst. 1. Je-li právnickou osobou kraj nebo hlavní město Praha, přestupky projednává ministerstvo.

Ustanovení § 25b je v rámci ZVS jediným ustanovením upravujícím řízení o přestupku a je vůči zákonu č. 250/2016 Sb. ve vztahu speciality. Upravuje ovšem

pouze místní a věcnou příslušnost, proto se řízení o přestupku ukládaného podle zákona o veřejných sbírkách bude jinak řídit zákonem č. 250/2016 Sb.

Je pak třeba mít na paměti, že zákon č. 250/2016 Sb. upravuje odlišně odpovědnost za přestupky právnických osob jako odpovědnost objektivní s možností liberace a odpovědnost fyzických osob jako odpovědnost subjektivní, kdy se zkoumá zavinění. Dále je vhodné uvést, že podle zákona č. 250/2016 Sb. činí promlčecí lhůta 3 roky, jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100.000 Kč. Jde-li o přestupek, za který zákon stanoví horní hranici sazby pokuty nižší, činí promlčecí doba 1 rok. V těchto lhůtách je krajský úřad povinen bezpodmínečně zahájit řízení, aby vyloučil promlčení skutku.

S ohledem na formulaci, kterou zákon o veřejných sbírkách v § 25 a 25a užívá „lze uložit“ je nutno připomenout, že při porušení uvedených ustanovení ZVS lze také uložit napomenutí nebo od uložení správního trestu upustit.

§ 26

(1) Koná-li sbírku kraj nebo hlavní město Praha, plní úkoly příslušného krajského úřadu ministerstvo.

(2) Ministerstvo vede centrální evidenci sbírek. Příslušné krajské úřady oznamují ministerstvu všechny právnické osoby konající sbírku, účel a způsob konání sbírky, název banky a číslo bankovního účtu, na kterém jsou příspěvky shromažďovány, a to ve lhůtě do 14 dnů od zahájení konání sbírky. Ve stejné lhůtě oznamují příslušné krajské úřady ministerstvu všechna rozhodnutí o tom, že sbírku nelze konat podle § 21 odst. 1, nebo o jejím dočasném zastavení podle § 21 odst. 2 anebo o změně účelu sbírky podle § 19.

(3) Ministerstvo zpřístupní aktuální informace z centrální evidence sbírek na svých internetových stránkách do 14 dnů ode dne přijetí oznámení příslušného krajského úřadu podle odstavce 2.

Úkoly příslušného krajského úřadu v případech, koná-li sbírku kraj nebo hlavní město Praha, plní Ministerstvo vnitřně. Jde o opatření, které má zamezit tomu, aby krajské úřady rozhodovaly o veřejných sbírkách konaných kraji, tedy de facto své věci.

Na základě tohoto ustanovení dále Ministerstvo vnitřně vede centrální evidenci veřejných sbírek. Zákon výslovně neupravuje taxativní výčet údajů o právnické osobě, které je třeba ministerstvu oznamovat, avšak s ohledem na fakt, že evidence veřejných sbírek může sloužit jako nástroj pro ověření toho, zda je sbírka konána v souladu se zákonem, je nutné v evidenci vést název právnické osoby, její formu, sídlo a identifikační číslo osoby.

Vzhledem k informativnímu charakteru evidence, je z pohledu praxe účelné zasílat Ministerstvu vnitřně nad rámec zákonné povinnosti rovněž údaj o územním rozsahu sbírky a datum jejího zahájení a ukončení.

Krajské úřady mají povinnost oznamovat rovněž i všechna rozhodnutí o tom, že sbírku nelze konat podle § 21 odst. 1 ZVS, nebo o jejím dočasném zastavení podle § 21 odst. 2 ZVS anebo o změně účelu sbírky podle § 19 ZVS. Vzhledem k tomu, že Ministerstvo vnitra má povinnost vést v evidenci aktuální údaje o konaných sbírkách, je nutné, aby krajské úřady zasílaly změny i všech ostatních údajů, které jsou Ministerstvu vnitra do evidence oznámeny.

V evidenci se nacházejí údaje o sbírkách aktuálně konaných i ukončených. Se zřetelem ke lhůtě, v níž má krajský úřad povinnost oznámit výše uvedené údaje Ministerstvu vnitra a ke lhůtě, ve které musí Ministerstvo vnitra tyto údaje zapsat do evidence veřejných sbírek, to v praxi znamená určitou prodlevu mezi zahájením sbírky a jejím zanesením do evidence. Pokud tedy v evidenci není vedena některá sbírka, či zápis obsahuje zastaralé informace, neznamená to automaticky, že je sbírka konána v rozporu se zákonem o veřejných sbírkách. V případě pochybností o legalitě sbírky lze stav ověřit rovněž u krajského úřadu, který sbírku osvědčil.

Odkaz na evidenci veřejných sbírek: <https://aplikace.mvcr.cz/seznam-verejnych-sbirek/>

§ 27

Výkon působnosti podle tohoto zákona obecními úřady a krajskými úřady náleží do přenesené působnosti příslušných územních samosprávných celků.

§ 27a

(1) Ministerstvo a příslušné krajské úřady při výkonu působnosti podle tohoto zákona využívají ze základního registru obyvatel tyto referenční údaje:

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) adresa místa pobytu,
- d) datum, místo a okres narození, u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- e) datum, místo a okres úmrtí, jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(2) Ministerstvo a příslušné krajské úřady při výkonu působnosti podle tohoto zákona využívají z informačního systému cizinců tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení,
- b) datum narození,
- c) rodné číslo,
- d) pohlaví,
- e) místo a stát, kde se cizinec narodil; v případě, že se cizinec narodil na území České republiky, místo a okres narození,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- g) druh a adresa místa pobytu na území České republiky,
- h) počátek pobytu, popřípadě datum ukončení pobytu,
- i) omezení svéprávnosti,
- j) jméno, popřípadě jména, příjmení otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce,
- k) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí mimo území České republiky, stát, na jehož území k úmrtí došlo, popřípadě datum úmrtí,
- l) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který nepřežil.

(3) Z údajů podle odstavců 1 a 2 lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu. Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

Při osvědčování veřejné sbírky a kontrole vyúčtování sbírky je pro příslušný správní orgán nezbytné ověřit totožnost osoby oprávněné jednat za právnickou osobu ve věcech sbírky. Za tímto účelem je třeba, aby Ministerstvo vnitra a krajské úřady byly oprávněny využívat referenční údaje ze základního registru obyvatel a z informačního systému cizinců.

§ 28

(1) Správní řízení o povolení sbírky zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle tohoto zákona. Za den oznámení sbírky se považuje den, kterým tento zákon nabyl účinnosti.

(2) Sbírký povolené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a konané i po tomto dni se považují za sbírky podle tohoto zákona, nejpozději však po dobu 3 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Pro sbírky povolené a ukončené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona platí dosavadní právní předpisy

V současnosti jsou již všechny sbírky osvědčeny a konány podle tohoto zákona.

Dotčená legislativa

Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 255/2012 Sb. o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

Zákon č. 120/2001Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES